MN 57

HUMANITAS
RGN · HSRC

DIE WINSGEWENDHEID VAN BEROEPE DEUR GEGRADUEERDES BEOEFEN IN 1977

RAAD VIR GEESTES-
WETENSKAPLIKE NAVORSING

001.3072068 HSRC
MN 57

Klasnr./Class No.	Registernr./No.
001.3072068 HSRC MN 57	40480/2

RGN RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING

BIBLIOTEEK
LIBRARY

HSRC HUMAN SCIENCES RESEARCH COUNCIL

040480

SUID-AFRIKAANSE RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING

DIE WINSGEWENDHEID VAN BEROEPE DEUR GEGRADUEERDES BEOEFEN IN 1977

D. DE KLERK, M.Admin.

J.J. JACOBS, M.Sc.

INSTITUUT VIR MANNEKRAGNAVORSING

DIREKTEUR: W. VERHOEF

HUMANITAS
RGN-HSRC
RGN-BIBLIOTEEK
HSRC LIBRARY

VERVALDATUM / DATE DUE

24. 8. 7
1983 -03- 31

PRETORIA

1978

ISBN 0 86965 516 7

M-N-57

0000327759

2844363866

001.3072068 HSRC MN 57

032775

RGN BIBLIOTEEK LIBRARY HSRC
1979 -01- 3 -
STANDKODE
001.3072068 HSRC MN 57
REGISTERNOMMER
040480
2
BESTELNOMMER
G

INHOUD

		BLADSY
1	AGTERGROND EN DOEL	1
2	DIE ONDERSOEKGROEP EN VERTEENWOORDIGENDHEID	1
3	OMSKRYWING VAN BEGRIPPE	2
3.1	Hoog gekwalifiseerde	4
3.2	Selfgeëmplojeerde	4
3.3	Werknemers	4
3.4	Inkomste	4
3.5	Mediaaninkomste	5
3.6	Winsgewendheid van beroepe	5
4	MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP	5
5	BEREKENING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 'N BEROEP	5
6	OPLEIDINGSKOSTE	11
6.1	Studiekoste	11
6.2	Verbeurde inkomste	14
6.3	Inkomste gedurende opleiding	14
7	INKOMSTESTROME	17
7.1	Inkomstestrome voor belasting	17
7.2	Inkomstestrome na belasting	17
8	WINSGEWENDHEID VAN DIE BEROEPE	21
8.1	Die kontantwaardemetode	21
8.2	Vergelyking van winsgewendheid: 1971, 1973, 1975 en 1977	28
8.3	Die interneopbrengskoers	31
9	SLOTOPMERKINGS	33
	BRONNELYS	36

TABELLE EN FIGURE

TABEL		BLADSY
2.1	OUDERDOMSVERSPREIDING VAN DIE NASIONALE REGISTERGROEP EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP	3
2.2	HOOGSTE KWALIFIKASIEPEIL VAN DIE NASIONALE REGISTER=GROEP EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP	3
2.3	TAALVERDELING VAN DIE NASIONALE REGISTERGROEP EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP	4
4.1	MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP EN OUDERDOMSGROEP VIR SELFGEëMPLOJEERDES SOOS OP 1 MAART 1977	6
4.2	MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP EN OUDERDOMSGROEP VIR WERKNEMERS SOOS OP 1 MAART 1977	7
6.1	OPLEIDINGSTYDPERK VOLGENS BEROEPSBEOEFENAAR	12
6.2	STUDIEGELDE VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT	13
6.3	VERBEURDE BRUTO INKOMSTE GEDURENDE OPLEIDING VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT	15
6.4	BRUTO INKOMSTE GEDURENDE OPLEIDING VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT	16
7.1	BEREKENDE INKOMSTESTROOM VOOR BELASTING VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR SELFGEëMPLOJEERDES	18
7.2	BEREKENDE INKOMSTESTROOM VOOR BELASTING VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS	19
7.3	BEREKENDE INKOMSTESTROOM NA BELASTING VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR SELFGEëMPLOJEERDES	22
7.4	BEREKENDE INKOMSTESTROOM NA BELASTING VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS	23
8.1	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE TEEN VERSKILLENDE VERDISKONTERINGSKOERSE VOLGENS BEROEP VIR SELFGEëMPLOJEERDES	25
8.2	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE TEEN VERSKILLENDE VER=DISKONTERINGSKOERSE VOLGENS BEROEP VIR WERKNEMERS	26
8.3	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 6% PER JAAR VIR SELFGEëMPLOJEERDES	27
8.4	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 6% PER JAAR VIR WERKNEMERS	27
8.5	VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 12 PROFESSIES SOOS OP 1 MAART 1971, 1 MAART 1973, 1 MAART 1975, 1 MAART 1977 (SELFGEëMPLOJEERDES)	29
8.6	VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 10 PROFESSIES SOOS OP 1 MAART 1971, 1 MAART 1973, 1 MAART 1975, 1 MAART 1977 (WERKNEMERS)	30
8.7	VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 24 BEROEPE SOOS OP 1 MAART 1973, 1 MAART 1975, 1 MAART 1977 (WERKNEMERS)	32

TABEL BLADSY

8.8	INTERNEOPBRENGSKOERS VOLGENS BEROEP VIR SELF=GEëMPLOJEERDES	34
8.9	INTERNEOPBRENGSKOERS VOLGENS BEROEP VIR WERKNEMERS	34
9.1	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN O PERSENT PER JAAR VIR SELFGEëMPLOJEERDES	35
9.2	KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN O PERSENT PER JAAR VIR WERKNEMERS	35

FIGUUR

4.1	MEDIAANINKOMSTE VAN SELFGEëMPLOJEERDES	8
4.2	MEDIAANINKOMSTE VAN WERKNEMERS	9

1 AGTERGROND EN DOEL

'n Ondersoek na die winsgewendheid van twaalf professies is ge= durende 1972 deur die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing onderneem, gebaseer op inkomste- en kostestrukture soos van toepassing op 1 Maart 1971. Aangesien loon- en kostestrukture aan voortdurende verandering onderworpe is as gevolg van ekonomiese faktore soos inflasionêre druk en resessietoestande, is dit wenslik geag dat ondersoeke na die winsgewend= heid van beroepe wat deur hoog gekwalifiseerdes beoefen word, periodiek herhaal word. Sodanige opvolgondersoeke is gedurende 1975 en 1976 onder= neem, gebaseer op inkomste- en kostestrukture soos van toepassing op 1 Maart 1973 en 1 Maart 1975.

Die doel met hierdie ondersoek is om die winsgewendheid van be= roepe wat deur hoog gekwalifiseerdes beoefen word, soos op 1 Maart 1977, te bepaal en om die bevindings met dié van die vorige winsgewendheid= ondersoeke te vergelyk ten einde die verandering in relatiewe winsgewend= heid van beroepe oor gegewe tydperke aan te dui. Die ondersoek is tot manlike persone beperk, aangesien die inkomste-opname waarvan die gegewens vir die berekenings in hierdie ondersoek gebruik word, slegs manlike per= sone ingesluit het.

Die winsgewendheid van beroepe word in hierdie ondersoek vir selfgeëmplojeerdes en werknemers afsonderlik bepaal. Daar moet in gedag= te gehou word dat die inkomste van 'n werknemer hoofsaaklik spruit uit die produksiefaktor arbeid, terwyl 'n selfgeëmplojeerde persoon se inkomste hoofsaaklik spruit uit die produksiefaktore arbeid, kapitaal en onder= nemerskap. Aangesien die inkomste van 'n selfgeëmplojeerde persoon 'n groter risikopremie as dié van 'n werknemer insluit, sal 'n objektiewe ver= gelyking tussen beroepswinsgewendheid van selfgeëmplojeerdes en werknemers op grond van die beskikbare gegewens nie prakties moontlik wees nie, en sal volstaan word met afsonderlike ontledings vir selfgeëmplojeerdes en werknemers.

2 DIE ONDERSOEKGROEP EN VERTEENWOORDIGENDHEID

'n Nasionale Register van Natuur- en Geesteswetenskaplikes word deur die RGN in stand gehou waarin onder andere die name, adresse, geslag, ouderdom, taalverband en kwalifikasies van gegradueerdes en gelykwaardig gekwalifiseerdes aangeteken word. 'n Omvattende ondersoek na die loon= struktuur van hoog gekwalifiseerde mannekrag is gedurende 1977 deur die RGN onderneem waarby alle manlike persone wat in die RSA en SWA woonagtig

is en wie se name in die bogenoemde Nasionale Register verskyn, betrek is. 'n Vraelys is aan elkeen van hierdie persone gestuur waarin onder andere beroep, werkgewerstatus en inkomste verstrek moes word. Een-en-sewentig duisend twee-en-twintig vraelyste is uitgestuur, wat na raming ongeveer 65 persent van die land se manlike gegradueerdes uitmaak. Van die 71 022 vraelyste wat uitgestuur is, is 36 121 (50,9%) terug ontvang. Laasgenoem= de groep word die respondentegroep genoem. Uit die respondentegroep is 'n ondersoekgroep van 30 890 persone (85,5% van die respondentegroep) ge= selekteer wat bestaan uit alle ekonomies bedrywige persone tot en met die ouderdom van 64 jaar. Hierdie ondersoekgroep verteenwoordig dus bykans 'n derde van die land se manlike gegradueerdes. Besonderhede oor die persone in die ondersoekgroep se ouderdom, huistaal en kwalifikasies is van die Nasionale Register verkry, terwyl besonderhede oor beroep, werkgwerstatus en inkomste, soos reeds vermeld, met behulp van 'n vraelys ingewin is.

Die beroepe waarvan die winsgewendheid in hierdie ondersoek ont= leed word, is uit die bogenoemde ondersoekgroep geselekteer op grond van redelik bepaalbare koste- en inkomstestrukture. Dié beroepe, sowel as die getal persone wat elkeen van hierdie beroepe beoefen, is in tabel 4.1 vir selfgeëmplojeerdes en in tabel 4.2 vir werknemers aangedui.

In tabelle 2.1, 2.2 en 2.3 word die respondentegroep van 36 121 persone (waaruit die ondersoekgroep geselekteer is) ten opsigte van onder= skeidelik ouderdomsverspreiding, hoogste kwalifikasiepeil en taalverdeling met die Nasionale Registergroep van 71 022 persone vergelyk. Uit dié ver= gelykings blyk dat die persentuele verskille tussen die Nasionale Register= groep en die respondentegroep ten opsigte van dié aspekte wat vergelyk word, relatief klein en onbeduidend is. Die respondentegroep kan dus as 'n verteenwoordigende steekproef van die Nasionale Register beskou word. Aangesien die Nasionale Register reeds as 'n verteenwoordigende steekproef van die gegradueerde bevolking van die land bewys is (Ebersohn, D. Ge= gradueerde Mannekrag van Suid-Afrika, RGN 1972.), kan dus aanvaar word dat die respondentegroep waaruit die beroepe in die ondersoekgroep geselekteer is, 'n verteenwoordigende steekproef van die manlike gegradueerde bevolking is.

3 OMSKRYWING VAN BEGRIPPE

Ter wille van duidelikheid sal enkele begrippe wat in hierdie verslag gebruik word, kortliks omskryf word.

TABEL 2.1

OUDERDOMSVERSPREIDING VAN DIE NASIONALE REGISTERGROEP
EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP

Ouderdom	Nasionale Registergroep		Respondentegroep	
	N	%	N	%
20-24	2129	3,0	1141	3,2
25-29	10725	15,1	5461	15,1
30-34	11536	16,2	5820	16,1
35-39	9578	13,5	4959	13,7
40-44	7724	10,9	4119	11,4
45-49	6815	9,6	3551	9,8
50-54	6496	9,2	3382	9,4
55-59	5343	7,5	2702	7,5
60-64	3844	5,4	1921	5,3
65-69	2995	4,2	1474	4,1
70-74	2176	3,1	990	2,7
75-79	1010	1,4	416	1,2
80+	651	0,9	185	0,5
TOTAAL	71022	100	36121	100

TABEL 2.2

HOOGSTE KWALIFIKASIEPEIL VAN DIE NASIONALE REGISTERGROEP
EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP

Hoogste kwalifikasiepeil behaal	Nasionale Registergroep		Respondentegroep	
	N	%	N	%
Diploma gelykwaardig aan B-graad	9073	12,8	4624	12,8
B-graad	34401	48,4	17303	47,9
Nagraadse diploma	6039	8,5	2844	7,9
Hons. B-graad	3993	14,1	5070	14,0
M-graad	7506	10,6	4080	11,3
D-graad	4010	5,6	2200	6,1
TOTAAL	71022	100	36121	100

TABEL 2.3

TAALVERDELING VAN DIE NASIONALE REGISTERGROEP
EN VAN DIE RESPONDENTEGROEP

Taal	Nasionale Registergroep		Respondentegroep	
	N	%	N	%
Afrikaans	33512	47,2	17195	47,6
Engels	37510	52,8	18926	52,4
TOTAAL	71022	100	36121	100

3.1 HOOG GEKWALIFISEERDE

'n Persoon word beskou as hoog gekwalifiseerd wanneer hy in besit is van ten minste 'n B-graad of 'n ander kwalifikasie wat vir die doeleindes van die Nasionale Register van Natuur- en Geesteswetenskaplikes as mins= tens gelykwaardig aan 'n B-graad beskou word.

3.2 SELFGEËMPLOJEERDES

Selfgeëmplojeerdes is persone wat onafhanklik in hul eie besig= heid of praktyk werk, en sluit ook in vennote van professionele onder= nemings.

3.3 WERKNEMERS

Werknemers is persone wat in diens is in sowel die openbare as in die private sektor, byvoorbeeld werknemers van die Staat, provinsiale administrasies, plaaslike owerhede en semi-staats-, staatsbeheerde of staatsondersteunde instellings asook werknemers van openbare korporasies, private firmas, organisasies, ondernemings ensovoorts.

3.4 INKOMSTE

In die geval van 'n selfgeëmplojeerde persoon bestaan sy inkomste uit dié inkomste wat hy voor belasting ontvang uit die direkte beoefening van sy beroep. Inkomste verdien uit na-uurse verbandhoudende gesalarieer= de werk is nie hierby ingesluit nie. Die inkomste van 'n werknemer is sy jaarlikse salaris wat hy ontvang op grond van die direkte beoefening van sy beroep, voor enige aftrekkings. Oortydverdienste, bonusse, toelaes en inkomste uit ander bronne is uitgesluit.

Alle inkomste- en kostegegewens is soos van toepassing op 1 Maart 1977.

3.5 MEDIAANINKOMSTE

Die mediaaninkomste (Me) beteken dat 50 persent van die persone in die betrokke groep meer, en 50 persent minder as die aangeduide inkomste ontvang.

3.6 WINSGEWENDHEID VAN BEROEPE

Die winsgewendheid van beroepe word in hierdie ondersoek volgens twee metodes bereken, te wete die kontantwaardemetode en die interneopbrengskoersmetode. 'n Verduideliking van dié metodes word in paragraaf 5 gegee.

4 MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP

In tabelle 4.1 en 4.2 word die mediaaninkomste volgens beroep en ouderdom vir dié beroepe waarvan die winsgewendheid in hierdie verslag ontleed word, vir selfgeëmplojeerdes en werknemers onderskeidelik aangedui. Die getal persone in elke ouderdomsgroep per beroep word ook aangedui.

Hoewel die beroepe in figure 4.1 en 4.2 in rangorde volgens inkomstegrootte gerangskik is, kan hierdie rangorde nie onder meer as 'n aanduiding van relatiewe winsgewendheid van 'n beroep beskou word nie, aangesien kostefaktore soos koste van opleiding en verbeurde inkomste gedurende opleiding nie in berekening gebring is nie. Kostefaktore word wel in aanmerking geneem wanneer die winsgewendheid van beroepe bereken word.

5 BEREKENING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 'N BEROEP

Om die winsgewendheid van 'n beroep te bereken, word twee metodes algemeen gebruik, te wete die kontantwaardemetode en die interneopbrengskoersmetode.

Volgens die kontantwaardemetode word alle inkomstes, beide positief en negatief, gedurende beroepsleeftyd verdiskonteer na die kontantwaarde vir 'n persoon wat aan die begin van sy beroepsleeftyd staan. In hierdie ondersoek is die aanvangsouderdom van beroepsleeftyd as 18 jaar aanvaar, aangesien dit die normale ouderdom is waarop 'n persoon sy skoolopleiding voltooi en te staan kom voor die keuse tussen verdere studie en toetrede tot die arbeidsmark. Aftree-ouderdom is as 65 jaar aanvaar. Vir

TABEL 4.1

MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP EN OUDERDOMSGROEP VIR SELFGEËMPLOJEERDES SOOS OP 1 MAART 1977

Beroep	Mediaaninkomste in Rand per jaar volgens ouderdomsgroep																			
	20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		Totaal	
	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me
Mediese spesialis			1	-	16	28670	37	26500	59	29250	90	29500	96	28330	66	26330	38	25600	403	28110
Algemene mediese praktisyn	1	-	34	20670	104	22000	99	22790	72	20300	95	20940	136	20750	109	20950	75	16500	725	20740
Tandarts			31	18830	26	18250	39	19630	58	21500	49	20070	44	20600	28	18400	9	16500	284	20050
Veearts			17	12880	32	18670	22	15500	4	-	7	18500	1	-	3	-	1	-	87	15830
Apteker	1	-	43	12930	71	13830	81	18060	86	17000	87	16250	58	15000	29	16170	17	12630	473	15550
Argitek			10	12000	31	12500	44	20000	93	18560	76	20670	69	20100	43	18900	36	20200	402	18670
Bourekenaar			9	14500	17	16500	29	18440	39	20380	30	21000	27	22500	17	20500	10	18000	178	20090
Ingenieur			7	10250	54	18430	122	21330	88	20700	99	21900	106	23330	62	20670	34	18500	572	20840
Landmeter			2	-	8	12000	14	18000	16	20000	21	15900	22	17000	12	16000	6	10000	101	15880
Advokaat			13	10500	23	18750	22	20330	19	32920	18	24000	12	40000	11	26500	6	25000	124	21000
Prokureur			81	16100	172	18250	155	20460	150	25500	160	24000	125	20830	94	21000	74	20000	1011	20530
Rekenmeester/ ouditeur (geregistreer)			66	16330	173	20310	157	25860	178	25450	120	26500	106	25200	83	24750	67	24830	950	24190
Boer	7	5750	73	10500	113	11790	97	15210	80	15200	71	15700	54	18140	47	20100	29	19500	571	13880

TABEL 4.2

MEDIAANINKOMSTE VOLGENS BEROEP EN OUDERDOMSGROEP VIR WERKNEMERS SOOS OP 1 MAART 1977

Beroep	Mediaaninkomste in Rand per jaar volgens ouderdomsgroep																			
	20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		Totaal	
	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me	N	Me
Mediese spesialis			6	9000	18	13000	26	14670	10	15000	13	14830	29	15730	22	14830	12	17500	136	14960
Algemene mediese prakti=syn	2	-	229	8550	131	10120	44	13000	26	13220	44	14000	64	14800	65	14500	41	12960	646	12150
Tandarts	1	-	15	10500	1	-	2	-	5	14250	6	15500	7	14250	4	-	2	-	43	14360
Veearts	2	-	27	7900	20	9750	15	11830	9	11830	6	15000	5	14500	5	13250	7	12250	96	10890
Apteker	5	9500	51	8960	37	9830	39	10450	42	11000	26	11670	34	12200	28	9500	9	9250	271	10100
Argitek	1	-	42	7400	45	9940	22	11400	14	11000	25	11900	27	13300	19	12610	13	12170	208	10790
Bourekenaar	4	-	74	8940	38	10330	23	12500	12	12330	7	13170	12	14000	6	14000	2	-	178	10540
Ingenieur	116	6650	903	8520	737	11750	509	13550	378	14500	341	14730	439	14750	334	14720	162	14330	3919	12610
Landmeter	4	-	15	7250	6	11000	4	-	6	13000	10	13500	12	13750	9	14630	3	-	69	12790
Advokaat	1	-	20	6560	7	14300	3	-	3	-	4	-	3	-			3	-	44	13500
Prokureur	1	-	80	7780	40	8380	14	11000	7	15500	7	15500	6	17000	7	14250	6	17000	168	8670
Rekenmeester/ouditeur (geregistreer)	10	6500	149	10910	95	13320	46	15750	36	15500	28	18250	16	15000	12	13000	17	12500	409	12690
Landbouvoorligter			14	6330	26	8000	34	8630	15	8930	9	10630	10	12200	5	10250	2	-	115	8590
Biologiese wetenskaplike	9	4750	94	6040	128	7890	85	9670	48	11170	17	12500	23	11900	15	11830			419	8580
Chemikus	9	6750	4	7170	91	9880	63	11710	60	13000	37	12940	36	13000	31	13360	10	13000	381	11570
Fisikus	2	-	14	6710	15	9500	22	12140	16	14330	13	14100	2	-	4	-			88	12000
Metallurg	3	-	9	8500	17	12300	10	12670	16	15250	10	16000	8	18000	7	15500	3	-	83	13250
Geoloog	20	5710	72	8480	59	10860	41	12420	36	14250	13	15250	13	15130	8	16500	5	21500	267	10900
Stads- en streekbe=planner	4	-	39	8300	35	10250	8	11000	10	14330	12	13330	7	14750	4	-	1	-	120	10620
Wiskundige	25	6360	103	7930	115	10680	58	13110	28	13330	10	13000	9	14500	11	11500	4	-	363	10090
Dosent	36	5500	281	7720	505	9900	551	11130	430	12430	301	13360	257	13520	207	13590	104	13360	2672	11530
Onderwyser	71	4550	402	5380	473	8200	503	8990	407	9720	296	10090	258	10050	264	10410	123	10250	2797	8780
Ekonoom/bedryfsekonoom	5	5500	38	8000	27	10080	35	12500	23	13700	21	12880	15	13830	9	12500	1	-	174	11560
Rekenmeester/ouditeur (nie-geregistreer)	26	6500	261	9080	222	11130	105	12540	91	13460	57	13500	42	12800	16	15000	18	11750	838	11020
Sielkundige	6	4330	29	6190	46	10000	37	11060	21	11750	29	11440	10	11000	20	12600	3	-	201	10640
Inligtings-/skakelbeampte	5	5250	23	7830	15	7880	17	10380	18	12330	16	12330	8	13000	10	14000	3	-	115	10810
Bibliotekaris/argivaris	2	-	19	5640	18	8000	20	10000	14	11670	13	12170	9	11750	10	12000	1	-	106	9290
Joernalis	8	4500	21	5930	24	8130	14	10500	8	12570	7	14500	5	12250	1	-	3	-	91	8650

FIGUUR 4.1

MEDIAANINKOMSTE VAN SELFGEëMPLOJEERDES

Rand per jaar

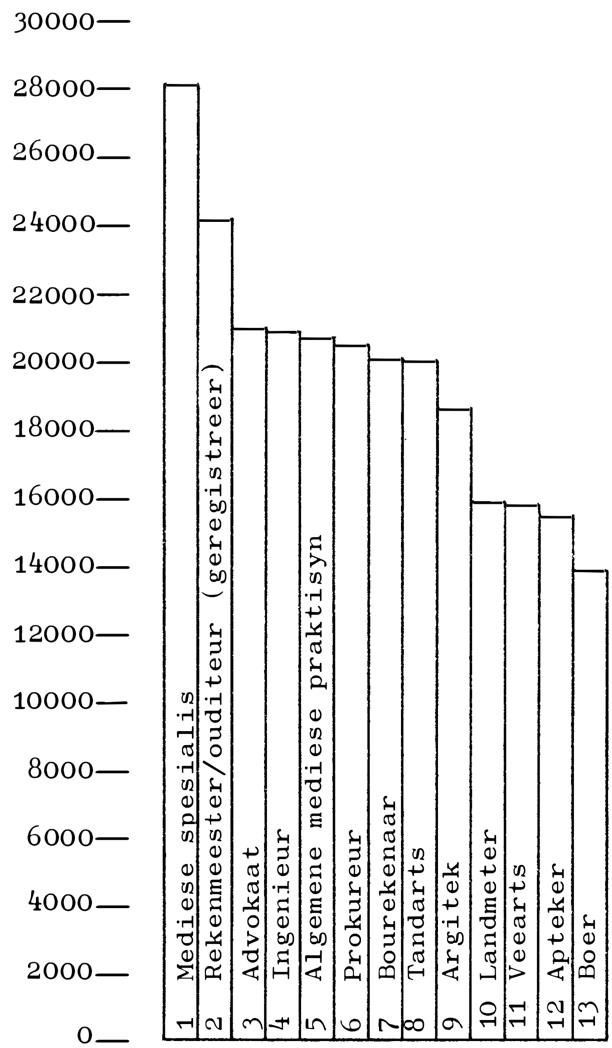

FIGUUR 4.2

MEDIAANINKOMSTE VAN WERKNEMERS

Rand per jaar

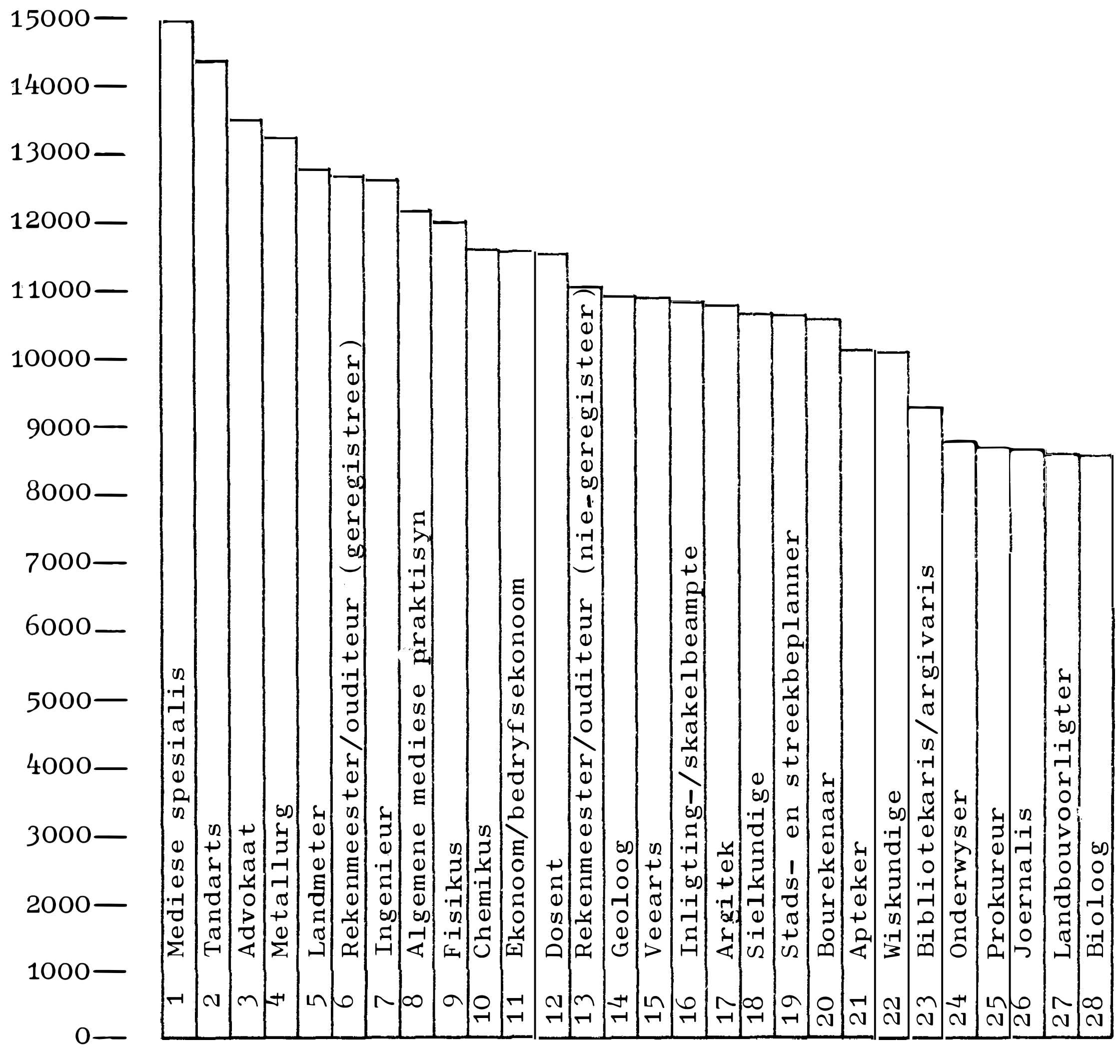

'n persoon wat sou besluit om verder te studeer, word opleidingskoste en verbeurde inkomste gedurende opleiding as negatiewe inkomste beskou ('n uitgawe m.a.w.), terwyl die salaris of netto wins wat hy oor sy beroeps= leeftyd gaan verdien, 'n positiewe inkomste verteenwoordig. Die grootte van die verdiskonteerde kontantwaarde word bepaal deur die koers waarteen inkomstes gedurende beroepsleeftyd verdiskonteer word.

Die berekening van die interne opbrengskoers is basies 'n voort= setting van die kontantwaardemetode. In hierdie geval word die aanvank= like negatiewe inkomstes wat uit opleidingskoste en verbeurde inkomste gedurende opleiding bestaan, as 'n belegging beskou, terwyl die vloei van die verwagte inkomstestroom die rente wat die betrokke belegging verdien en kapitaaldelging verteenwoordig. Die verdiskonteringskoers word dan net verhoog tot op dié punt waar die koers so hoog is dat die kontant= waarde gelyk is aan die rente wat op die belegging verdien word.

Met die berekening van winsgewendheid word aanvaar dat 'n persoon direk na die voltooiing van sy skoolopleiding (op 18-jarige leeftyd) met sy beroepsopleiding begin, en dat hy na voltooiing daarvan sy beroep on= onderbroke tot en met die ouderdom van 65 sal beoefen.

Die formule wat gebruik word om die verwagte stroom van inkomstes (negatief en positief) te verdiskonteer, is

$$I = \sum_{t=18}^{65} \frac{It - Kt}{\left(1+\frac{r}{100}\right)^{t-18}}$$

waar

I = die kontantwaarde van die verwagte inkomstestroom wat die beoefenaar van 'n beroep van sy 18de tot 65ste jaar sal verdien, onmiddel= lik voordat sy beroepsopleiding 'n aanvang neem

t = ouderdom; 18, 19, 20---65

It = verwagte positiewe inkomste in jaar t

Kt = negatiewe inkomste in jaar t (opleidingskoste en verbeurde inkomste)

r = die gekose rentekoers.

Uit die formule blyk dat die waarde van I afneem namate r toe= neem. Die interne opbrengskoers is dan daardie waarde van r waar I = 0.

Albei die metodes wat gebruik word om die winsgewendheid van be= roepe te bereken, het voor- en nadele aan verbonde. In die geval van die

RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING
HUMAN SCIENCES RESEARCH COUNCIL

kontantwaardemetode kan die relatiewe winsgewendheid van beroepe wissel teen verskillende rentekoerse. Die interne opbrengskoersmetode skakel hierdie probleem uit, maar is weer net geskik vir vergelyking tussen be= roepe met vergelykbare kostestrukture. Volgens die interne opbrengskoers= metode sal 'n beroep wat hipoteties geen opleidingskoste het nie die wins= gewendste wees, al sou die vergoeding wat aan so 'n beroep gekoppel kan word, besonder laag wees, want die interne opbrengskoers is dan oneindig groot. Dit is daarom wenslik dat die kontantwaarde van verwagte inkomstes altyd in aanmerking geneem sal word wanneer die winsgewendheid van beroepe bepaal word.

Vir 'n persoon wat nie self vir die koste van sy opleiding ver= antwoordelik is nie, sou dit geregverdig wees om te besluit dat die wins= gewendste beroep dié een met die hoogste totale verwagte inkomste oor sy arbeidsleeftyd is. Aan die ander kant is dit heeltemal redelik om die koste van opleiding in aanmerking te neem wanneer die winsgewendheid van 'n beroep bereken word.

In hierdie verslag word kontantwaardes vir die verwagte inkomste= strome van die verskillende beroepe vir 'n hele aantal rentekoerse bereken. Die interneopbrengskoers word ook waar toepaslik, bereken.

6 OPLEIDINGSKOSTE

Die komponente van opleidingskoste wat vir die doeleindes van die berekenings in hierdie verslag in aanmerking geneem is, is soos volg:

6.1 STUDIEKOSTE

Studiekoste word grootliks bepaal deur die tydsduur van 'n studie= rigting. In tabel 6.1 word die opleidingstydperk van die onderskeie be= roepe aangetoon. Hierdie opleidingstydperke mag in sommige gevalle nie presies ooreenstem met die minimum voorgeskrewe tydsduur nie, maar in hierdie verband kan vermeld word dat op die verstrekte gegewens ten op= sigte van opleidingstydperk besluit is na bestudering van universiteits= voorskrifte en na oorlegpleging met professionele beroepsverenigings.

Die studiegelde soos aangetoon in tabel 6.2, is gebaseer op die voorgeskrewe studiegelde van die Universiteit van Pretoria soos van toe= passing in 1977. 'n Uitsondering in hierdie verband is Aptekerswese wat nie deur dié universiteit aangebied word nie, en waarvoor die gelde soos voorgeskryf deur die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike hoër Onderwys as voorbeeld gebruik is.

TABEL 6.1

OPLEIDINGSTYDPERK VOLGENS BEROEPSBEOEFENAAR

Beroepsbeoefenaar	Jare voltydse studie	Jare deeltydse studie plus praktiese op= leiding	Jare praktiese opleiding	Totaal
Mediese spesialis	6	3 of 4	3 of 2	12
Algemene mediese praktisyn	6		1	7
Tandarts	5½			5½
Veearts	5½			5½
Apteker	4		1	5
Argitek	5		1	6
Bourekenaar	2	3	2	7
Ingenieur	5		2	7
Landmeter	4		1	5
Advokaat	5			5
Prokureur	4		2	6
Rekenmeester/ouditeur (geregistreer)*		4	2	6
Boer	4			4
Landbouvoorligter	4			4
Biologiese wetenskaplike	4			4
Chemikus	4			4
Fisikus	4			4
Metallurg	4			4
Geoloog	4			4
Stads- en streekbeplanner	4			4
Wiskundige	4			4
Dosent	5			5
Onderwyser	4			4
Ekonoom/bedryfsekonoom	4			4
Rekenmeester/ouditeur (nie-geregistreer)*	3			3
Sielkundige	4			4
Inligtings-/skakelbeampte	3			3
Bibliotekaris/argivaris	4			4
Joernalis	3			3

* As gevolg van ruimte-oorwegings sal in die tabelle wat volg, na (G) as geregistreer, en na (N-G) as nie-geregistreer verwys word.

TABEL 6.2

STUDIEGELDE VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT
(RAND PER JAAR)

BEROEPSBEOEFENAAR	LEWENSJAAR									
	18	19	20	21	22	23	26	27	28	29
MEDIESE SPESIALIS	300	420	420	420	420	420	200	200	20	20
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	300	420	420	420	420	420				
TANDARTS	300	420	420	420	420	230				
VEEARTS	300	430	430	430	430					
APTEKER	350	350	350	350						
ARGITEK	300	300	300	300	300					
BOUREKENAAR	300	300	300	300	300					
INGENIEUR	330	330	330	330	330					
LANDMETER	330	330	330	330						
ADVOKAAT	300	300	300	300	300					
PROKUREUR	300	300	300	300						
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	260	260	260	230						
LANDBOUVOORLIGTER	300	320	320	320						
BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	300	300	300	260						
CHEMIKUS	300	300	300	260						
FISIKUS	300	300	300	260						
METALLURG	300	300	300	260						
GEOLOOG	330	330	330	330						
STAD- EN STREEKBEPLANNER	330	330	330	330						
WISKUNDIGE	300	300	300	230						
DOSENT	260	260	260	230	140					
ONDERWYSER	260	260	260	260						
EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	260	260	260	230						
REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	260	260	260							
SIELKUNDIGE	260	260	260	230						
INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	260	260	260							
BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	260	260	260	260						
JOERNALIS	260	260	260							
BOER	300	320	320	320						

6.2 VERBEURDE INKOMSTE

Indien 'n persoon na verwerwing van matriek voltyds studeer, ver= beur hy 'n salaris wat hy sou kon verdien indien hy onmiddellik gaan werk het. Vir die doeleindes van hierdie verslag word aanvaar dat so 'n persoon 'n klerklike/administratiewe pos in die Staatsdiens sou kon aanvaar. Ver= beurde inkomste is dan bepaal op grond van die toepaslike Staatsdiens= salarisskale soos van toepassing op 1 Maart 1977.

Die verbeurde inkomste wat op die onderskeie beroepe van toe= passing is, word in tabel 6.3 aangetoon. Jaarlikse verhogings is in aan= merking geneem en in dié gevalle waar nagraadse studie 'n vereiste is of vir die doeleindes van hierdie verslag as toepaslik beskou word, is ver= beurde inkomste vir die betrokke tydperk bepaal op grond van die inkomste wat 'n persoon met sodanige graadkwalifikasie in die Staatsdiens sou kon verdien. Ter wille van eenvormigheid en vergelykbaarheid, is verder aan= geneem dat die opleiding van geneeshere as mediese spesialiste op die vroegste moontlike geleentheid 'n aanvang neem.

6.3 INKOMSTE GEDURENDE OPLEIDING

In die geval van sommige beroepe waar praktiese en/of deeltydse opleiding ter sprake is, word 'n inkomste deur die voornemende beoefenaars van daardie beroepe verdien wat voortvloei uit die betrokke opleiding. Hierdie inkomste gedurende opleiding word in tabel 6.4 aangetoon. Op die verstrekte gegewens ten opsigte van inkomste gedurende opleiding is be= sluit na oorlegpleging met beoefenaars van die betrokke beroepe in die praktyk waar studente opgelei word, asook met beroepsrade en -verenigings. In die geval van die mediese professie is die inkomstegegewens gebaseer op die salarisskale van toepassing op 'n intern en 'n kliniese assistent in Transvaalse provinsiale hospitale.

Inkomste gedurende opleiding dra in 'n omgekeerde verband by tot opleidingskoste, aangesien dit 'n positiewe inkomste verteenwoordig in teenstelling met 'n negatiewe inkomste in die geval van studiekoste en verbeurde inkomste. In dié geval waar inkomste gedurende opleiding ver= beurde inkomste oorskry het, is laasgenoemde nie in berekening gebring nie. Toevallige inkomstes soos beurse, pryse, toekennings ensovoorts is ook nie in aanmerking geneem nie, aangesien sodanige inkomstes van persoon tot persoon wissel.

TABEL 6.3

VERBEURDE BRUTO INKOMSTE VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT
(RAND PER JAAR)

BEROEPSBEOEFENAAR	LEWENSJAAR											
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
MEDIESE SPESIALIS	2310	2475	2640	2805	2970	3135	3300	7238	7799	8349	8877	9372
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	2310	2475	2640	2805	2970	3135	3300					
TANDARTS	2310	2475	2640	2805	2970	1568						
VEEARTS	2310	2475	2640	2805	2970	1568						
APTEKER	2310	2475	2640	2805	2970							
ARGITEK	2310	2475	2640	2805	2970	3135						
BOUREKENAAR	2310	2475	2640	2805	2970							
INGENIEUR	2310	2475	2640	2805	2970							
LANDMETER	2310	2475	2640	2805	2970							
ADVOKAAT	2310	2475	2640	2805	2970							
PROKUREUR	2310	2475	2640	2805	2970	3135						
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	2310	2475	2640	2805	2970	3135						
LANDBOUVOORLIGTER	2310	2475	2640	2805								
BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	2310	2475	2640	3828								
CHEMIKUS	2310	2475	2640	3828								
FISIKUS	2310	2475	2640	3828								
METALLURG	2310	2475	2640	3828								
GEOLOOG	2310	2475	2640	3828								
STAD- EN STREEKBEPLANNER	2310	2475	2640	2805								
WISKUNDIGE	2310	2475	2640	3828								
DOSENT	2310	2475	2640	3828								
ONDERWYSER	2310	2475	2640	2805								
EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	2310	2475	2640	3828								
REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	2310	2475	2640									
SIELKUNDIGE	2310	2475	2640	3828								
INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	2310	2475	2640									
BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	2310	2475	2640	2805								
JOERNALIS	2310	2475	2640									
BOER	2310	2475	2640	2805								

TABEL 6.4

BRUTO INKOMSTE GEDURENDE OPLEIDING VOLGENS BEROEP EN LEWENSJAAR VAN STUDENT
(RAND PER JAAR)

BEROEPSBEOEFENAAR	LEWENSJAAR											
	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
MEDIESE SPESIALIS							5610	8514	8910	9306	9702	10098
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN							5610					
APTEKER					3600							
ARGITEK						6000						
BOUREKENAAR			1800	2340	3060	7200	7200					
INGENIEUR						6800	7140	7470				
LANDMETER					4800							
PROKUREUR					3600	3600						
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	2640	3180	3840	4800	6000	6600						
DOSENT					3828							

7 INKOMSTESTROME

7.1 INKOMSTESTROME VOOR BELASTING

Die waargenome mediaaninkomste van die beroepe waarvan die winsgewendheid in hierdie verslag ontleed word, is in tabelle 4.1 en 4.2 vir selfgeëmplo= jeerdes en werknemers onderskeidelik volgens ouderdomsgroep aangetoon. Aangesien daar in verskeie gevalle aansienlike fluktuerings in hierdie in= komstegegewens voorkom, is die waargenome mediaaninkomstegegewens nie ge= bruik vir die berekening van winsgewendheid nie, maar is gebruik gemaak van aangepaste mediaanwaardes. 'n Tweede- en derdegraadse regressiefunksie is by die ouderdom- en inkomstegegewens vir elke beroep in tabelle 4.1 en 4.2 aangepas en op grond van korrelasie met die basiese gegewens is 'n funksie dan geselekteer om die ouderdom/inkomstepatroon van elke beroep te beskryf. Die berekende inkomstestrome wat so verkry is, word in tabel 7.1 vir selfgeëmplojeerdes en in tabel 7.2 vir werknemers aangetoon. Hier= die inkomstestrome volg in die meeste gevalle 'n patroon wat as "normaal" vir 'n ouderdom-/inkomstekromme beskou kan word, te wete 'n aanvanklike positiewe helling tot op 'n ouderdom van 40 tot 50 jaar, waarna die kromme weer 'n daling begin toon.

7.2 INKOMSTESTROME NA BELASTING

Die skerp progressiewe belastingstruktuur wat in die RSA van toe= passing is, het tot gevolg dat 'n groot gedeelte van die verskil in inkomste tussen twee persone deur die effek van inkomstebelasting uitgewis kan word. Dit is daarom wenslik om inkomstebelasting ook in aanmerking te neem wan= neer die winsgewendheid van beroepe bereken word.

Ter wille van eenvormigheid vir vergelykingsdoeleindes, is as basis vir belastingberekening die aanname gemaak dat die Blanke manlike beoefenaar van enige van die betrokke beroepe die enigste broodwinner van die gesin is, dat hy in die huwelik tree gedurende sy 24ste lewensjaar, dat sy eerste kind gebore word wanneer hy 26 jaar oud is, dat 'n tweede kind gebore word wanneer hy 28 jaar oud is en dat die twee kinders vir doeleindes van belastingkorting elk vir 'n periode van 23 jaar as afhank= likes gereken kan word. Belasting betaalbaar is op die LBS-basis bereken soos van toepassing op 1 Maart 1977.

Deur die toepaslike belasting vir elke jaar gedurende beroeps= leeftyd van die berekende inkomstestroom af te trek, word die inkomste= stroom na belasting verkry. Hierdie inkomstestrome na belasting, wat as basis vir die berekening van die winsgewendheid van beroepe gebruik word,

TABEL 7.1

BEREKENDE INKOMSTESTROOM VOOR BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR SELFGEËMPLOJEERDES (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	MEDIESE SPESIALIS	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	TANDARTS	VEEARTS	APTEKER	ARGITEK	BOUREKENAAR	INGENIEUR	LANDMETER	ADVOKAAT	PROKUREUR	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	BOER
18	¯2610	¯2610	¯2610	¯2610	¯2660	¯2610	¯2610	¯2640	¯2640	¯2610	¯2610	2380	¯2610
19	¯2895	¯2835	¯2895	¯2905	¯2825	¯2775	¯2775	¯2805	¯2805	¯2775	¯2775	2920	¯2795
20	¯3060	¯3060	¯3060	¯3070	¯2990	¯2940	¯1140	¯2970	¯2970	¯2940	¯2940	3580	¯2960
21	¯3225	¯3225	¯3225	¯3235	¯3155	¯3105	¯765	¯3135	¯3135	¯3105	¯3105	4570	¯3125
22	¯3390	¯3390	¯3390	¯3400	3600	¯3270	2760	¯3300	4800	¯3270	3600	6000	6405
23	¯3555	¯3555	6310	3390	10505	6000	7200	6800	2444	5760	3600	6600	6984
24	5610	5610	16639	10797	11083	8877	7200	7140	3827	6847	12877	13734	7551
25	8514	20358	17040	11632	11633	9677	13833	7470	5149	7975	13743	14705	8104
26	8710	20576	17421	12420	12157	10450	14102	10111	6410	9139	14584	15637	8645
27	9106	20778	17780	13160	12654	11194	14398	11232	7609	10331	15380	16532	9173
28	9682	20963	18118	13352	13125	11910	14720	12302	8747	11547	16139	17383	9688
29	10078	21133	18435	14497	13568	12597	15064	13321	9823	12780	16860	18208	10190
30	27144	21286	18730	15095	13984	13256	15426	14289	10838	14025	17543	18989	10680
31	27384	21424	19005	15645	14374	13886	15805	15207	11791	15276	18188	19732	11157
32	27604	21545	19258	16147	14736	14488	16196	16073	12682	16526	18795	20437	11621
33	27806	21651	19489	16602	15072	15062	16597	16889	13512	17771	19365	21104	12072
34	27990	21740	19700	17010	15380	15607	17004	17655	14281	19004	19896	21733	12510
35	28155	21814	19889	17370	15662	16124	17415	18369	14938	20219	20390	22324	12936
36	28302	21871	20058	17683	15917	16613	17826	19033	15633	21411	20846	22877	13349
37	28431	21912	20205	17948	16145	17073	18234	19646	16217	22574	21265	23392	13749
38	28540	21937	20330	18166	16346	17504	18635	20208	16739	23701	21645	23869	14136
39	28632	21947	20435	18336	16520	17907	19028	20719	17200	24788	21988	24309	14510
40	28705	21940	20518	18459	16667	18282	19403	21180	17599	25827	22293	24710	14872
41	28759	21917	20580	18534	16788	18629	19773	21589	17937	26815	22560	25073	15221
42	28795	21876	20621	18562	16881	18947	20119	21949	18214	27743	22789	25398	15557
43	28813	21823	20640	18542	16947	19236	20444	22257	18428	28608	22980	25685	15880
44	28812	21752	20639	18475	16987	19493	20744	22514	18582	29402	23134	25935	16191
45	28793	21665	20616	18360	17000	19730	21016	22721	18673	30120	23249	26146	16488
46	28755	21562	20571	18198	16985	19935	21256	22877	18703	30756	23327	26319	16773
47	28696	21443	20506	17988	16944	20111	21463	22982	18672	31305	23367	26455	17046
48	28624	21308	20420	17731	16876	20258	21632	23036	18579	31760	23370	26552	17305
49	28530	21157	20312	17427	16781	20377	21761	23040	18425	32116	23334	26611	17551
50	28419	20989	20183	17075	16659	20468	21847	22993	18209	32367	23261	26633	17785
51	28288	20806	20032	16675	16511	20531	21885	22895	17932	32506	23149	26616	18006
52	28140	20607	19861	16228	16335	20565	21874	22746	17593	32529	23000	26562	18214
53	27973	20391	19668	15734	16132	20570	21810	22547	17192	32429	22814	26469	18410
54	27787	20160	19454	15192	15903	20547	21690	22296	16730	32201	22589	26339	18592
55	27583	19913	19219	14603	15646	20496	21511	21995	16207	31838	22327	26170	18762
56	27361	19649	18963	13965	15363	20416	21269	21643	15622	31335	22026	25964	18919
57	27120	19370	18685	13281	15053	20308	20962	21241	14975	30686	21688	25719	19064
58	26860	19074	18386	12549	14716	20172	20586	20787	14267	29885	21312	25437	19195
59	26582	18763	18066	11770	14352	20007	20139	20283	13497	28926	20898	25117	19314
60	26286	18435	17725	10943	13961	19814	19617	19728	12666	27803	20447	24758	19420
61	25971	18091	17362	10069	13543	19592	19017	19123	11773	26512	19957	24362	19513
62	25638	17732	16978	9147	13098	19342	18336	18466	10819	25044	19430	23928	19593
63	25286	17356	16573	8178	12626	19063	17571	17759	9804	23396	18865	23455	19661
64	24916	16964	16147	7161	12128	18757	16718	17001	8726	21561	18262	22945	19715
65	24527	16556	15699	6097	11602	18421	15775	16192	7588	19533	17622	22397	19757

TABEL 7.2

BEREKENDE INKOMSTESTROOM VOOR BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	MEDIESE SPESIALIS	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	TANDARTS	VEEARTS	APTEKER	ARGITEK	BOUREKENAAR	INGENIEUR	LANDMETER	ADVOKAAT	PROKUREUR	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	LANDBOUVOORLIGTER	BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE
18	¯2610	¯2610	¯2610	¯2610	¯2660	¯2610	¯2610	¯2640	¯2640	¯2610	¯2610	2380	¯2610	¯2610
19	¯2895	¯2895	¯2895	¯2905	¯2825	¯2775	¯2775	¯2805	¯2805	¯2775	¯2775	2920	¯2795	¯2775
20	¯3060	¯3060	¯3060	¯3070	¯2990	¯2940	¯1140	¯2970	¯2970	¯2940	¯2940	3580	¯2960	¯2940
21	¯3225	¯3225	¯3225	¯3235	¯3155	¯3105	¯765	¯3135	¯3135	¯3105	¯3105	4570	¯3125	¯4088
22	¯3390	¯3390	¯3390	¯3400	3600	¯3270	2760	¯3300	4800	¯3270	3600	6000	4420	3992
23	¯3555	¯3555	2279	841	8743	6000	7200	6800	5586	4686	3600	6600	4780	4478
24	5610	5610	8708	5462	8959	6405	7200	7140	6127	5556	5148	7883	5130	4949
25	8514	7408	9238	6082	9165	6816	8140	7470	6650	6394	5692	8765	5470	5405
26	8710	7850	9744	6678	9361	7212	8494	8477	7156	7202	6231	9593	5800	5845
27	9106	8285	10226	7252	9546	7595	8337	9034	7645	7980	6766	10368	6120	6271
28	9682	8712	10685	7802	9721	7965	9169	9561	8116	8726	7296	11092	6430	6682
29	10078	9130	11120	8328	9886	8320	9490	10060	8570	9442	7819	11765	6729	7078
30	11240	9538	11531	8831	10041	8661	9799	10531	9006	10127	8334	12389	7019	7460
31	11948	9936	11918	9311	10186	8989	10098	10975	9425	10781	8842	12964	7298	7826
32	12569	10323	12282	9767	10320	9303	10385	11391	9827	11405	9341	13491	7568	8177
33	13109	10699	12621	10200	10444	9603	10662	11781	10211	11997	9830	13972	7827	8513
34	13573	11062	12937	10610	10558	9889	10927	12146	10577	12559	10309	14407	8076	8835
35	13967	11412	13230	10996	10662	10161	11181	12485	10927	13090	10776	14798	8315	9141
36	14294	11748	13498	11359	10756	10420	11425	12800	11259	13591	11231	15145	8544	9433
37	14562	12069	13743	11698	10839	10664	11657	13091	11573	14060	11673	15449	8763	9709
38	14774	12375	13964	12015	10912	10895	11878	13359	11870	14499	12101	15713	8972	9971
39	14937	12665	14161	12307	10975	11112	12088	13604	12150	14907	12515	15935	9170	10217
40	15055	12939	14335	12577	11027	11315	12287	13826	12412	15284	12913	16118	9359	10449
41	15135	13194	14484	12823	11070	11504	12474	14027	12657	15631	13295	16263	9537	10666
42	15180	13432	14610	13045	11102	11680	12651	14207	12885	15946	13659	16370	9706	10868
43	15196	13651	14713	13244	11124	11841	12817	14367	13095	16231	14006	16441	9864	11055
44	15189	13850	14791	13420	11135	11989	12971	14507	13288	16485	14334	16476	10012	11227
45	15164	14028	14846	13573	11137	12123	13115	14627	13463	16709	14642	16477	10150	11384
46	15126	14186	14877	13702	11128	12243	13247	14729	13621	16901	14930	16445	10278	11526
47	15081	14322	14884	13808	11109	12349	13368	14812	13761	17063	15197	16380	10396	11653
48	15033	14435	14867	13890	11080	12442	13479	14879	13885	17194	15441	16283	10504	11765
49	14988	14525	14827	13949	11041	12520	13578	14928	13990	17295	15663	16157	10602	11862
50	14952	14591	14763	13985	10991	12585	13666	14961	14079	17364	15861	16000	10689	11945
51	14928	14632	14675	13997	10931	12636	13743	14978	14149	17403	16034	15816	10767	12012
52	14924	14648	14563	13986	10861	12673	13809	14980	14203	17411	16182	15604	10834	12065
53	14943	14637	14428	13951	10781	12696	13864	14967	14239	17388	16304	15366	10892	12102
54	14992	14600	14269	13893	10690	12706	13908	14941	14258	17334	16398	15103	10939	12125
55	15075	14535	14086	13812	10590	12701	13940	14901	14259	17250	16465	14815	10976	12132
56	15198	14442	13879	13707	10479	12683	13962	14848	14243	17135	16503	14504	11003	12125
57	15367	14320	13649	13579	10358	12651	13973	14783	14209	16989	16512	14170	11020	12103
58	15585	14168	13395	13428	10226	12605	13972	14706	14158	16812	16490	13816	11027	12066
59	15859	13985	13117	13253	10085	12545	13961	14619	14090	16605	16437	13441	11024	12014
60	16194	13771	12815	13055	9933	12471	13938	14520	14004	16366	16352	13046	11010	11947
61	16595	13526	12490	12833	9771	12384	13904	14412	13901	16097	16235	12634	10987	11865
62	17067	13247	12141	12588	9598	12283	13859	14295	13781	15798	16083	12204	10953	11768
63	17616	12935	11768	12320	9416	12167	13804	14169	13643	15467	15898	11758	10910	11656
64	18247	12589	11371	12028	9223	12038	13737	14035	13488	15106	15677	11297	10856	11529
65	18965	12209	10951	11713	9020	11896	13659	13893	13315	14714	15419	10822	10792	11387

/Vervolg

TABEL 7.2 (VERVOLG)

BEREKENDE INKOMSTESTROOM VOOR BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	CHEMIKUS	FISIKUS	METALLURG	GEOLOOG	STAD- EN STREEKBEPLANNER	WISKUNDIGE	DOSENT	ONDERWYSER	EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	SIELKUNDIGE	INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	JOERNALIS
18	-2610	-2610	-2610	-2640	-2640	-2610	-2570	-2570	-2570	-2570	-2570	-2570	-2570	-2570
19	-2775	-2775	-2775	-2805	-2805	-2775	-2735	-2735	-2735	-2735	-2735	-2735	-2735	-2735
20	-2940	-2940	-2940	-2970	-2970	-2940	-2900	-2900	-2900	-2900	-2900	-2900	-2900	-2900
21	-4088	-4088	-4088	-4158	-3135	-4058	-4058	-3065	-4058	5761	-4058	4805	-3065	2816
22	5902	1749	4681	6316	5653	5483	3688	3991	5087	6323	4112	5187	2155	3446
23	6344	2698	5450	6690	6150	6129	5725	4440	5683	6864	4674	5563	2836	4057
24	6773	3609	6194	7063	6634	6749	6218	4869	6262	7385	5216	5934	3494	4649
25	7188	4483	6912	7433	7103	7341	6694	5277	6822	7885	5738	6300	4128	5221
26	7590	5321	7605	7801	7559	7907	7154	5666	7363	8364	6240	6659	4738	5774
27	7979	6121	8272	8166	8002	8447	7597	6036	7885	8823	6721	7012	5324	6307
28	8353	6884	8913	8529	8430	8960	8024	6388	8388	9262	7182	7359	5886	6821
29	8715	7610	9528	8890	8845	9447	8435	6720	8870	9680	7623	7699	6425	7316
30	9062	8299	10118	9249	9246	9907	8830	7035	9333	10078	8043	8033	6939	7791
31	9397	8950	10682	9605	9633	10340	9208	7333	9775	10455	8444	8360	7430	8247
32	9717	9565	11220	9959	10006	10747	9571	7613	10195	10813	8823	8679	7897	8683
33	10024	10143	11732	10310	10365	11127	9918	7877	10594	11150	9183	8991	8341	9100
34	10318	10683	12219	10660	10711	11481	10248	8124	10971	11467	9522	9296	8760	9498
35	10598	11187	12680	11007	11043	11808	10563	8356	11326	11765	9841	9593	9156	9877
36	10865	11653	13115	11351	11361	12108	10863	8573	11658	12042	10139	9882	9528	10235
37	11118	12082	13525	11694	11666	12382	11146	8774	11967	12300	10417	10163	9876	10575
38	11357	12475	13909	12034	11956	12630	11415	8961	12252	12538	10675	10436	10201	10895
39	11583	12830	14267	12372	12233	12850	11667	9134	12513	12756	10913	10701	10501	11196
40	11796	13148	14599	12707	12496	13045	11905	9294	12750	12954	11130	10956	10778	11478
41	11995	13429	14906	13041	12745	13212	12126	9440	12962	13134	11327	11203	11031	11740
42	12180	13673	15187	13372	12981	13354	12333	9573	13149	13293	11503	11441	11260	11982
43	12352	13879	15442	13700	13202	13468	12525	9695	13311	13433	11659	11669	11465	12206
44	12511	14049	15672	14027	13410	13556	12701	9804	13446	13554	11795	11888	11647	12410
45	12656	14182	15875	14351	13604	13617	12862	9902	13555	13656	11911	12098	11805	12594
46	12787	14277	16053	14672	13784	13652	13008	9989	13637	13738	12006	12298	11939	12759
47	12905	14336	16206	14992	13951	13661	13140	10065	13692	13801	12081	12487	12049	12905
48	13009	14357	16332	15309	14104	13642	13256	10131	13719	13845	12136	12667	12135	13031
49	13100	14341	16433	15624	14243	13598	13358	10187	13718	13870	12170	12836	12198	13139
50	13177	14288	16508	15936	14368	13526	13446	10234	13689	13877	12184	12994	12237	13226
51	13241	14198	16558	16246	14479	13428	13518	10272	13631	13864	12178	13141	12251	13294
52	13291	14071	16581	16554	14577	13304	13576	10302	13544	13832	12151	13278	12243	13343
53	13328	13907	16579	16860	14661	13152	13620	10323	13427	13782	12104	13404	12210	13373
54	13351	13706	16552	17163	14731	12975	13649	10337	13280	13714	12037	13518	12154	13383
55	13361	13468	16498	17464	14787	12771	13664	10344	13102	13626	11949	13620	12073	13374
56	13357	13193	16419	17763	14829	12540	13664	10344	12894	13520	11841	13711	11969	13345
57	13339	12880	16314	18059	14858	12282	13651	10338	12654	13396	11713	13789	11841	13297
58	13309	12531	16183	18354	14873	11998	13623	10326	12383	13253	11564	13856	11690	13230
59	13264	12144	16027	18645	14874	11688	13582	10309	12079	13092	11396	13910	11514	13143
60	13206	11720	15845	18935	14861	11351	13526	10286	11743	12913	11206	13952	11315	13037
61	13135	11260	15637	19222	14835	10987	13457	10259	11374	12716	10997	13981	11092	12911
62	13050	10762	15404	19507	14794	10597	13374	10228	10972	12500	10767	13997	10845	12766
63	12951	10227	15144	19790	14740	10180	13277	10193	10536	12267	10517	14000	10575	12602
64	12839	9655	14859	20070	14672	9737	13166	10155	10066	12015	10246	13989	10280	12418
65	12713	9046	14549	20348	14591	9267	13042	10113	9562	11746	9956	13965	9962	12215

word in tabel 7.3 vir selfgeëmplojeerdes en in tabel 7.4 vir werknemers per beroep aangetoon.

8 WINSGEWENDHEID VAN DIE BEROEPE

8.1 DIE KONTANTWAARDEMETODE

Soos in paragraaf 5 aangedui, blyk uit die verdiskonteringsfor= mule duidelik dat die kontantwaarde van die verwagte inkomstestroom van 'n beroep sal afneem namate die rentekoers waarteen die inkomstestroom ver= diskonteer word, toeneem. Die kontantwaarde van die verwagte inkomste= strome, verdiskonteer teen rentekoerse van 0 tot 16 persent, word in tabelle 8.1 en 8.2 per beroep vir selfgeëmplojeerdes en werknemers onder= skeidelik aangetoon. Hoewel 'n verdiskonteringskoers van 6 persent in hier= die ondersoek as basis aanvaar is vir die bepaling van die winsgewendheid van beroepe, kan daar in gevalle van moontlike meningsverskil hieromtrent na die resultate van ander verdiskonteringskoerse soos in tabelle 8.1 en 8.2 aangedui, verwys word. Kontantwaarde van verwagte inkomste, verdis= konteer teen 0 persent, dui byvoorbeeld die som van inkomstes -negatief en positief- aan wat gedurende arbeidsleeftyd verdien kan word.

In tabelle 8.3 en 8.4 word die kontantwaarde van verwagte inkom= ste verdiskonteer teen 6 persent vir selfgeëmplojeerdes en werknemers onderskeidelik per beroep aangedui. Die beroepe is in rangorde van wins= gewendheid geplaas, en ten einde relatief klein verskille nie in aanmerk= ing te neem nie, is die bedrae tot die naaste R5000 benader.

8.1.1 <u>Selfgeëmplojeerdes</u>

Blykens tabel 8.3 is die winsgewendste beroep in die geval van selfgeëmplojeerdes dié van rekenmeester/ouditeur (geregistreer) met 'n kontantwaarde van verwagte inkomste verdiskonteer teen 6 persent per jaar van R185 000, gevolg deur dié van prokureur, tandarts en mediese spesialis met R150 000 elk in die tweede posisie. Die beroepe van boer en landmeter neem die laaste posisies in met kontantwaardes van R115 000 en R110 000 onderskeidelik.

8.1.2 <u>Werknemers</u>

Uit tabel 8.4 blyk dat die winsgewendste beroep in die geval van werknemers dié van rekenmeester/ouditeur (geregistreer) is met 'n verdis= konteerde kontantwaarde van R140 000, gevolg deur rekenmeester/ouditeur

TABEL 7.3

BEREKENDE INKOMSTESTROOM NA BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR SELFGEËMPLOJEERDES (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	MEDIESE SPESIALIS	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	TANDARTS	VEEARTS	APTEKER	ARGITEK	BOUREKENAAR	INGENIEUR	LANDMETER	ADVOKAAT	PROKUREUR	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	BOER
18	-2376	-2376	-2376	-2376	-2426	-2376	-2376	-2406	-2406	-2376	-2376	2103	-2376
19	-2640	-2640	-2640	-2650	-2570	-2520	-2520	-2550	-2550	-2520	-2520	2558	-2540
20	-2783	-2783	-2783	-2793	-2713	-2663	-1125	-2693	-2693	-2663	-2663	3116	-2683
21	-2918	-2918	-2918	-2928	-2848	-2798	-765	-2828	-2828	-2798	-2798	3943	-2818
22	-3059	-3059	-3059	-3069	3176	-2939	2414	-2969	4173	-2939	3176	5072	5347
23	-3201	-3201	5219	2997	7964	5072	5894	5626	2196	4889	3176	5493	5744
24	5051	5051	12577	8884	9069	7570	6330	6281	3525	6058	10279	10834	6589
25	7307	14496	12806	9446	9447	8130	10897	6531	4677	6912	10849	11427	7002
26	7508	14609	13004	10047	9882	8797	11054	8553	5785	7880	11364	11999	7521
27	7789	14705	13204	10481	10180	9286	11254	9308	6731	8710	11844	12514	7899
28	8370	14785	13378	11051	10637	9885	11540	10127	7706	9662	12293	12995	8390
29	8665	14873	13551	11433	10896	10328	11724	10752	8482	10433	12690	13420	8748
30	17194	14943	13702	11755	11139	10708	11916	11315	9191	11159	13081	13841	9080
31	17260	14998	13833	12037	11355	11085	12100	11796	9820	11840	13424	14208	9393
32	17306	15064	13960	12301	11556	11424	12329	12249	10376	12508	13743	14549	9702
33	17369	15087	14091	12540	11732	11722	12557	12719	10862	13195	14017	14844	9990
34	17448	15149	14201	12776	11895	11999	12770	13124	11307	13832	14296	15142	10260
35	17570	15168	14289	12976	12030	12278	12998	13509	11693	14437	14528	15393	10529
36	17677	15197	14355	13152	12163	12551	13227	13861	12025	14985	14747	15629	10780
37	17770	15210	14423	13303	12299	12816	13446	14172	12328	15499	14922	15848	11012
38	17849	15235	14495	13402	12414	13042	13655	14426	12634	15947	15109	16025	11227
39	17916	15245	14547	13500	12502	13262	13856	14673	12897	16385	15259	16187	11423
40	17969	15238	14577	13551	12584	13470	14035	14892	13114	16749	15391	16338	11623
41	18008	15215	14613	13602	12662	13649	14223	15081	13292	17069	15485	16481	11810
42	18034	15204	14627	13606	12711	13823	14389	15247	13426	17375	15599	16612	11974
43	18047	15177	14646	13610	12756	13964	14556	15355	13544	17899	15675	16705	12150
44	18047	15133	14645	13567	12774	14100	14698	15468	13626	18474	15740	16793	12324
45	18033	15101	14622	13500	12787	14206	14811	15560	13669	18995	15795	16870	12491
46	18005	15054	14604	13434	12772	14310	14913	15629	13675	19456	15813	16909	12647
47	17964	15017	14565	13320	12753	14381	15010	15677	13668	19854	15823	16944	12812
48	17910	14938	14532	13177	12706	14449	15096	15702	13623	20184	15826	16974	12934
49	17842	14869	14477	13010	12655	14515	15142	15706	13541	20442	15820	16999	13066
50	17762	14811	14427	12818	12576	14554	15201	15688	13421	20624	15777	17021	13209
51	17667	14707	14355	12592	12493	14590	15211	15647	13287	20725	15755	17004	13314
52	17559	14613	14261	12339	12403	14598	15200	15585	13108	20742	15695	16984	13426
53	17431	14529	14169	12055	12286	14603	15164	15501	12889	20669	15595	16958	13526
54	17385	14404	14056	11738	12143	14606	15126	15394	12625	20504	15514	16929	13636
55	17320	14288	13947	11363	12008	14582	15030	15266	12318	20241	15396	16861	13710
56	17237	14175	13815	10976	11827	14528	14926	15107	11984	19876	15268	16789	13795
57	17170	14022	13681	10559	11639	14473	14784	14926	11601	19405	15124	16706	13867
58	17080	13877	13526	10135	11438	14416	14619	14714	11162	18825	14942	16619	13948
59	17004	13711	13350	9645	11208	14330	14409	14474	10688	18129	14772	16493	13991
60	16910	13551	13171	9122	10971	14239	14143	14204	10192	17366	14559	16355	14047
61	16796	13375	12968	8580	10785	14143	13845	13901	9711	16968	14307	16208	14089
62	16690	13178	12765	7936	10529	14019	13500	13558	9090	16485	14057	16054	14144
63	16565	12962	12533	7212	10239	13866	13086	13183	8391	15852	13765	15851	14162
64	16419	12751	12301	6419	9934	13705	12613	12767	7620	15053	13450	15669	14191
65	16280	12516	12041	5561	9595	13537	12076	12325	6760	14109	13114	15437	14207

TABEL 7.4

BEREKENDE INKOMSTESTROOM NA BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	MEDIESE SPESIALIS	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	TANDARTS	VEEARTS	APTEKER	ARGITEK	BOUREKENAAR	INGENIEUR	LANDMETER	ADVOKAAT	PROKUREUR	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	LANDBOUVOORLIGTER	BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE
18	-2376	-2376	-2376	-2376	-2426	-2376	-2376	-2406	-2406	-2376	-2376	2103	-2376	-2376
19	-2640	-2640	-2640	-2650	-2570	-2520	-2520	-2550	-2550	-2520	-2520	2558	-2540	-2520
20	-2783	-2783	-2783	-2793	-2713	-2663	-1125	-2693	-2693	-2663	-2663	3116	-2683	-2663
21	-2918	-2918	-2918	-2928	-2848	-2798	-765	-2828	-2828	-2798	-2798	3943	-2818	-3624
22	-3059	-3059	-3059	-3069	3176	-2939	2414	-2969	4173	-2939	3176	5072	3855	3503
23	-3201	-3201	2017	826	6856	5072	5894	5626	4773	4079	3176	5493	4153	3905
24	5051	5051	7444	4930	7623	5696	6330	6281	5478	5006	4676	6846	4658	4506
25	7307	6481	7830	5444	7771	6027	7038	6531	5901	5695	5125	7486	4938	4881
26	7508	6926	8312	6003	8030	6425	7410	7393	6380	6415	5641	8204	5288	5324
27	7789	7252	8636	6455	8171	6729	7661	7803	6767	7022	6070	8731	5547	5673
28	8370	7671	9085	6974	8409	7103	8010	8292	7219	7685	6584	9363	5877	6086
29	8665	7985	9373	7385	8531	7377	8250	8647	7567	8216	6991	9794	6125	6406
30	9460	8283	9646	7763	8642	7632	8472	8979	7887	8700	7391	10195	6357	6707
31	9923	8566	9893	8114	8744	7883	8685	9280	8199	9149	7774	10537	6586	6998
32	10300	8834	10126	8440	8831	8106	8880	9558	8486	9555	8144	10862	6796	7269
33	10621	9099	10333	8758	8923	8320	9062	9810	8753	9953	8489	11127	6999	7523
34	10901	9333	10530	9025	8990	8534	9248	10045	9009	10290	8820	11366	7191	7767
35	11122	9562	10702	9301	9062	8719	9417	10254	9248	10622	9144	11596	7372	7996
36	11320	9795	10869	9526	9124	8899	9575	10453	9461	10919	9451	11781	7554	8207
37	11452	9987	11006	9762	9192	9064	9721	10623	9671	11172	9737	11939	7709	8397
38	11572	10181	11119	9953	9233	9231	9871	10770	9863	11435	10000	12057	7866	8587
39	11665	10359	11230	10132	9280	9365	10006	10911	10049	11635	10265	12181	8011	8759
40	11715	10532	11339	10308	9315	9500	10131	11046	10200	11848	10506	12272	8148	8928
41	11771	10686	11420	10456	9341	9619	10243	11161	10351	12023	10747	12353	8282	9066
42	11793	10824	11476	10597	9355	9744	10345	11254	10498	12192	10944	12416	8394	9204
43	11809	10936	11533	10716	9377	9853	10450	11348	10627	12342	11140	12466	8509	9326
44	11802	11070	11589	10812	9388	9945	10544	11420	10740	12488	11338	12479	8613	9447
45	11777	11162	11621	10901	9390	10022	10627	11493	10834	12604	11508	12480	8723	9551
46	11762	11255	11628	10965	9381	10105	10719	11549	10928	12710	11658	12470	8805	9641
47	11741	11326	11635	11028	9362	10174	10779	11587	11003	12806	11810	12426	8891	9717
48	11715	11394	11618	11089	9351	10230	10850	11630	11084	12891	11931	12373	8952	9794
49	11693	11438	11602	11126	9329	10270	10906	11656	11145	12947	12031	12290	9017	9855
50	11578	11371	11466	10995	9153	10151	10784	11587	11051	12970	12121	12219	8954	9764
51	11573	11392	11416	11007	9110	10181	10843	11604	11101	12986	12232	12096	8998	9794
52	11569	11408	11343	10996	9057	10199	10873	11606	11117	12994	12315	11966	9048	9827
53	11588	11397	11265	10961	9012	10222	10910	11593	11153	12994	12372	11830	9088	9845
54	11618	11380	11164	10939	8955	10212	10936	11586	11153	12963	12444	11669	9118	9868
55	11661	11334	11058	10876	8890	10207	10968	11546	11154	12924	12468	11499	9138	9875
56	11744	11279	10925	10807	8810	10209	10972	11532	11157	12855	12485	11303	9147	9868
57	11831	11196	10785	10733	8721	10177	10983	11486	11123	12776	12494	11103	9164	9846
58	11967	11101	10630	10641	8636	10150	10982	11428	11091	12664	12493	10880	9171	9828
59	12119	10995	10460	10531	8543	10131	10971	11379	11062	12543	12462	10654	9168	9796
60	12327	10853	10280	10419	8438	10077	10966	11319	10995	12412	12398	10430	9154	9766
61	12555	10768	10164	10365	8372	10096	10973	11255	10970	12273	12346	10247	9207	9764
62	12810	10618	9947	10221	8257	10033	10950	11208	10915	12099	12259	9973	9173	9706
63	13108	10427	9706	10051	8118	9955	10916	11128	10842	11890	12158	9696	9146	9631
64	13459	10222	9452	9872	7983	9882	10892	11061	10751	11672	12019	9412	9109	9558
65	13817	9978	9171	9669	7836	9795	10836	10984	10643	11436	11863	9093	9080	9468

/Vervolg

TABEL 7.4 (VERVOLG)

BEREKENDE INKOMSTESTROOM NA BELASTING (POSITIEF EN NEGATIEF) VOLGENS BEROEP EN OUDERDOM VIR WERKNEMERS (RAND PER JAAR)

OUDERDOM	CHEMIKUS	FISIKUS	METALLURG	GEOLOOG	STAD- EN STREEKBEPLANNER	WISKUNDIGE	DOSENT	ONDERWYSER	EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	SIELKUNDIGE	INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	JOERNALIS
18	-2376	-2376	-2376	-2406	-2406	-2376	-2336	-2336	-2336	-2336	-2336	-2336	-2336	-2336
19	-2520	-2520	-2520	-2550	-2550	-2520	-2480	-2480	-2480	-2480	-2480	-2480	-2480	-2480
20	-2663	-2663	-2663	-2693	-2693	-2663	-2623	-2623	-2623	-2623	-2623	-2623	-2623	-2623
21	-3624	-3624	-3624	-3694	-2828	-3594	-3594	-2758	-3594	4890	-3594	4168	-2758	2509
22	4988	1626	4074	5287	4811	4694	3224	3502	4396	5294	3598	4472	1943	3046
23	5315	2414	4674	5549	5179	5158	4869	3875	4841	5657	4067	4750	2529	3551
24	5993	3331	5536	6216	5885	5979	5549	4433	5583	6469	4727	5324	3234	4245
25	6318	4099	6100	6506	6244	6437	5935	4779	6033	6848	5162	5621	3790	4732
26	6724	4882	6727	6877	6693	6961	6378	5171	6543	7305	5650	5984	4387	5262
27	7021	5548	7239	7159	7032	7375	6731	5481	6950	7647	6035	6266	4885	5699
28	7398	6252	7819	7539	7464	7854	7150	5844	7433	8078	6490	6626	5427	6199
29	7674	6827	8273	7809	7777	8221	7469	6116	7789	8382	6840	6906	5872	6594
30	7930	7367	8691	8078	8075	8537	7762	6373	8136	8665	7169	7159	6297	6974
31	8186	7856	9082	8322	8350	8851	8037	6611	8448	8918	7478	7405	6688	7327
32	8405	8296	9440	8575	8607	9131	8302	6830	8753	9166	7755	7650	7058	7654
33	8625	8716	9779	8821	8860	9380	8548	7038	9026	9403	8024	7885	7398	7968
34	8829	9083	10081	9060	9095	9614	8790	7227	9276	9600	8267	8112	7706	8258
35	9030	9423	10374	9295	9331	9820	8995	7401	9511	9794	8500	8324	7997	8522
36	9201	9717	10627	9518	9528	10007	9199	7570	9722	9980	8712	8527	8273	8777
37	9371	10000	10875	9758	9730	10188	9399	7720	9923	10144	8896	8721	8521	9007
38	9524	10244	11086	9972	9912	10342	9565	7855	10096	10288	9075	8915	8743	9231
39	9681	10463	11293	10178	10095	10483	9731	7989	10263	10409	9234	9085	8949	9432
40	9825	10660	11489	10381	10265	10597	9880	8110	10424	10527	9383	9261	9146	9611
41	9951	10821	11634	10593	10419	10684	10025	8214	10535	10646	9512	9423	9319	9787
42	10061	10958	11800	10783	10554	10765	10158	8304	10661	10745	9618	9591	9462	9938
43	10158	11078	11932	10985	10674	10839	10275	8397	10742	10825	9723	9733	9598	10068
44	10261	11183	12040	11161	10802	10884	10375	8463	10838	10882	9824	9881	9728	10198
45	10350	11251	12145	11332	10911	10924	10475	8532	10883	10941	9886	10016	9817	10325
46	10440	11303	12229	11515	11026	10937	10560	8605	10944	11001	9944	10142	9914	10412
47	10498	11340	12317	11697	11106	10946	10652	8652	10977	11021	9999	10256	9987	10498
48	10561	11338	12400	11849	11195	10949	10708	8704	10982	11065	10035	10361	10034	10583
49	10632	11345	12458	12016	11290	10926	10769	8745	10981	11069	10051	10469	10079	10651
50	10498	11183	12490	12176	11224	10698	10659	8644	10807	10923	9909	10399	9943	10525
51	10540	11131	12518	12357	11297	10641	10690	8667	10767	10910	9903	10484	9938	10572
52	10569	11043	12541	12514	11357	10560	10730	8681	10716	10896	9876	10556	9949	10599
53	10584	10935	12539	12690	11402	10473	10756	8702	10640	10864	9847	10617	9916	10608
54	10586	10806	12512	12860	11453	10380	10785	8716	10558	10814	9819	10690	9879	10618
55	10596	10659	12501	13024	11490	10256	10782	8723	10445	10762	9768	10756	9835	10609
56	10592	10514	12444	13187	11513	10126	10782	8723	10339	10692	9697	10811	9769	10601
57	10595	10325	12382	13343	11522	9969	10769	8717	10180	10631	9606	10871	9697	10575
58	10565	10117	12316	13434	11537	9798	10759	8705	10029	10531	9514	10902	9602	10529
59	10542	9887	12225	13665	11538	9600	10736	8688	9841	10456	9419	10938	9483	10486
60	10505	9613	12125	13811	11525	9374	10698	8681	9636	10338	9282	10962	9356	10421
61	10546	9375	11999	13950	11519	9207	10720	8707	9455	10289	9217	11028	9277	10403
62	10502	9050	11848	14083	11497	8950	10681	8691	9192	10174	9055	11044	9116	10318
63	10423	8690	11710	14240	11462	8659	10627	8672	8904	10017	8885	11047	8928	10215
64	10371	8285	11523	14367	11413	8353	10558	8634	8577	9859	8709	11036	8728	10112
65	10286	7862	11348	14513	11371	8012	10494	8708	8221	9702	8498	11012	8504	9984

TABEL 8.1

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE TEEN VERSKILLENDE VERDISKONTERINGSKOERSE VOLGENS BEROEP VIR SELFGEËMPLOJEERDES

B E R O E P	*VERDISKONTERINGSKOERS*								
	0 o/o	2 o/o	4 o/o	6 o/o	8 o/o	10 o/o	12 o/o	14 o/o	16 o/o
MEDIESE SPESIALIS	669797	385400	233603	148074	97337	65781	45315	31548	21998
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	585254	350799	222007	147150	101266	71753	51950	38170	28285
TANDARTS	573133	346134	221373	148747	104102	75257	55781	42122	32230
VEEARTS	471692	287425	184058	122983	85092	60519	43940	32364	24039
APTEKER	489013	296070	189910	128085	90077	65519	48930	37285	28834
ARGITEK	536315	312991	193207	125298	84683	59150	42360	30876	22749
BOUREKENAAR	568981	339278	214691	143199	99880	72266	53840	41041	31838
INGENIEUR	562133	329014	203167	131492	88518	61493	43750	31652	23128
LANDMETER	455956	269555	167463	108662	73129	50681	35915	25848	18765
ADVOKAAT	663105	380934	230585	146289	96628	65967	46203	32960	23780
PROKUREUR	602497	359768	227609	151485	105210	75643	55889	42168	32312
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	678703	412794	268418	185338	134769	102334	80523	65235	54128
BOER	495312	287973	177907	116050	79288	56258	41118	30733	23343

TABEL 8.2

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE TEEN VERSKILLENDE VERDISKONTERINGSKOERSE VOLGENS BEROEP VIR WERKNEMERS

B E R O E P	*VERDISKONTERINGSKOERS*								
	0 o/o	2 o/o	4 o/o	6 o/o	8 o/o	10 o/o	12 o/o	14 o/o	16 o/o
MEDIESE SPESIALIS	448951	258443	156758	99374	65224	43884	29958	20526	13931
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	404730	232789	140693	88655	57709	38412	25859	17384	11480
TANDARTS	429068	253915	158444	103462	70095	48849	34728	24988	18053
VEEARTS	392056	225908	136870	86537	56588	37901	25733	17508	11766
APTEKER	369511	223905	143806	97097	68306	49633	36964	28029	21515
ARGITEK	378025	219928	135125	87028	58245	40136	28220	20063	14290
BOUREKENAAR	419507	248298	156184	103673	72012	51896	38496	29193	22501
INGENIEUR	434256	253980	156963	101758	68615	47704	33908	24445	17733
LANDMETER	412095	240927	149232	97277	66190	46616	33707	24840	18529
ADVOKAAT	459554	265188	161317	102751	67977	46309	32203	22661	15986
PROKUREUR	430839	247036	149799	95482	63484	43659	30798	22103	16011
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	484445	299372	197523	138201	101715	78111	62131	50867	42647
LANDBOUVOORLIGTER	334662	194716	119984	77756	52543	36693	26249	19079	13976
BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	358044	207593	127258	81916	54909	37990	26893	19313	13953
CHEMIKUS	400067	235328	146797	96427	66139	46961	34238	25444	19149
FISIKUS	385713	224062	136766	87123	57462	38907	26805	18618	12898
METALLURG	456052	266213	164466	106836	72398	50763	36537	26801	19900
GEOLOOG	459762	264647	161959	104721	70958	49939	36194	26803	20140
STAD- EN STREEKBEPLANNER	423553	247627	153600	100408	68606	48577	35356	26257	19767
WISKUNDIGE	401386	239642	151253	100206	69127	49256	35980	26762	20146
DOSENT	399703	233451	144402	93944	63748	44733	32191	23577	17450
ONDERWYSER	325403	189930	117317	76137	51472	35924	25661	18606	13584
EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	397963	235908	147818	97231	66608	47139	34202	25264	18877
REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	426078	256149	163840	110715	78387	57663	43739	33990	26915
SIELKUNDIGE	363625	213121	131973	85746	57977	40450	28883	20941	15301
INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	396747	232880	145613	96380	66983	48463	36207	27736	21656
BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	348504	200608	121590	77074	50679	34261	23594	16391	11360
JOERNALIS	386794	225663	139609	91032	62088	43942	32023	23863	18071

TABEL 8.3

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 6°/° PER JAAR VIR SELFGEËMPLOJEERDES

RANG=ORDE	*BEROEP*	*KONTANTWAARDE (RAND)*
1	*REKENMEESTER/OUDITEUR (G)*	185000
2	*PROKUREUR*	150000
	TANDARTS	150000
	MEDIESE SPESIALIS	150000
3	*ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN*	145000
	ADVOKAAT	145000
	BOUREKENAAR	145000
4	*INGENIEUR*	130000
	APTEKER	130000
5	*ARGITEK*	125000
	VEEARTS	125000
6	*BOER*	115000
7	*LANDMETER*	110000

TABEL 8.4

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 6°/° PER JAAR VIR WERKNEMERS

RANG=ORDE	*BEROEP*	*KONTANTWAARDE (RAND)*
1	*REKENMEESTER/OUDITEUR (G)*	140000
2	*REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)*	110000
3	*METALLURG*	105000
	GEOLOOG	105000
	BOUREKENAAR	105000
	TANDARTS	105000
	ADVOKAAT	105000
4	*INGENIEUR*	100000
	STADS- EN STREEKSBEPLANNER	100000
	WISKUNDIGE	100000
	MEDIESE SPESIALIS	100000
5	*LANDMETER*	95000
	EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	95000
	APTEKER	95000
	CHEMIKUS	95000
	INLIGTINGS-/SKAKELBEAMPTE	95000
	PROKUREUR	95000
	DOSENT	95000
6	*JOERNALIS*	90000
	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	90000
7	*FISIKUS*	85000
	ARGITEK	85000
	VEEARTS	85000
	SIELKUNDIGE	85000
8	*BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE*	80000
	LANDBOUVOORLIGTER	80000
9	*BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS*	75000
	ONDERWYSER	75000

(nie-geregistreer) met R110 000 en metallurg, geoloog, bourekenaar, tand= arts en advokaat in die derde posisie met R105 000 elk. Die laaste posisie word hier ingeneem deur bibliotekaris/argivaris en onderwyser met R75 000 elk. Daar moet in hierdie geval gelet word dat hierdie berekenings ge= baseer is op inkomstegegewens soos van toepassing voordat verhoogde salarisskale vir die onderwyser aangekondig is. Daar moet verder ook in gedagte gehou word dat hierdie ondersoek slegs persone betrek wat in besit is van ten minste 'n B-graad of gelykwaardige kwalifikasie. Die beroep van onderwyser sluit dus slegs gegradueerde onderwysers in. Skoolhoofde, adjunk- en vise-hoofde van skole is ook by onderwysers ingesluit.

8.2 VERGELYKING VAN WINSGEWENDHEID: 1971, 1973, 1975 EN 1977

8.2.1 Winsgewendheid van professies

Die winsgewendheid van twaalf professies wat deur selfgeëmplo= jeerdes beoefen word, word in tabel 8.5 vir die jare 1971, 1973, 1975 en 1977 vergelyk. Die berekende verdiskonteerde waardes word in tabel 8.5 aangetoon en nie die afgeronde waardes tot die naaste R5000 nie. Dieselfde vergelyking word in tabel 8.6 getref vir professies wat deur werknemers be= oefen word, maar in dié geval is die professies van advokaat en tandarts uitgelaat, aangesien volledige gegewens vir al die betrokke jare ten opsig= te van dié twee professies nie beskikbaar is nie.

Wat die persentuele toename in kontantwaardes oor die aangeduide periodes betref, is dit opvallend dat die toenames gedurende die periode 1973-1975 in die geval van selfgeëmplojeerdes sowel as werknemers in die meeste professies aansienlik hoër was as gedurende 1971-1973 of 1975-1977. Wat die relatiewe posisie van winsgewendheid betref, blyk uit tabel 8.5 ten opsigte van selfgeëmplojeerdes, dat die professies van bourekenaar en argitek deurgaans 'n dalende tendens getoon het. Hierdie daling kan toege= skryf word aan die resessietoestand in die ekonomie wat veral die boubedryf swaar getref het, en wat waarskynlik ook verantwoordelik is vir die dalende neiging in relatiewe winsgewendheid in die geval van ingenieur gedurende die periode 1971 tot 1977. In die geval van werknemers is hierdie dalende tendens nie by bourekenaar of ingenieur aanwesig nie, maar kom wel by argitek voor. Die bestendige posisie van rekenmeester/ouditeur (geregis= treer) wat in die geval van selfgeëmplojeerdes in 1975 sowel as in 1977, en in die geval van werknemers in 1973, 1975 en 1977 die eerste posisie beklee het, kan waarskynlik daaraan toegeskryf word dat dié professie uit die aard van sy arbeidsveld nie so gevoelig vir ekonomiese fluktuasies is soos sommige ander professies nie.

TABEL 8.5

VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 12 *PROFESSIES SOOS OP*
1 *MAART* 1971, 1 *MAART* 1973, 1 *MAART* 1975, 1 *MAART* 1977
(*SELFGEËMPLOJEERDES*)

PROFESSIE	*KONTANTWAARDE IN RAND VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN* 6 °/° *PER JAAR*				*PERSENTASIETOENAME*				*RANGORDE VAN WINSGEWENDHEID*			
	1971	1973	1975	1977	1971-1973	1973-1975	1975-1977	1971-1977	1971	1973	1975	1977
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	113980	131148	167492	185338	15.1	27.7	10.7	62.6	2	2	1	1
PROKUREUR	101057	112280	142215	151485	11.1	26.7	6.5	49.9	5	8	6	2
TANDARTS	100059	114025	130612	148747	14.0	14.5	13.9	48.7	7	7	9	3
MEDIESE SPESIALIS	98206	114951	145379	148074	17.1	26.5	1.9	50.8	8	5	3	4
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	104029	114329	138651	147150	9.9	21.3	6.1	41.5	4	6	7	5
ADVOKAAT	75090	104398	144109	146289	39.0	38.0	1.5	94.8	11	10	5	6
BOUREKENAAR	125249	117096	144969	143199	-6.5	23.8	-1.2	14.3	1	3	4	7
INGENIEUR	113977	115569	150047	131492	1.4	29.8	-12.4	15.4	3	4	2	8
APTEKER	81187	94847	115021	128085	16.8	21.3	11.4	57.8	10	11	12	9
ARGITEK	88212	110684	121880	125298	25.5	10.1	2.8	42.0	9	9	10	10
VEEARTS	74239	89676	116226	122983	20.8	29.6	5.8	65.7	12	12	11	11
LANDMETER	100322	131737	132804	108662	31.3	.8	-18.2	8.3	6	1	8	12

TABEL 8.6

VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 10 *PROFESSIES SOOS OP*
1 *MAART* 1971, 1 *MAART* 1973, 1 *MAART* 1975, 1 *MAART* 1977
(*WERKNEMERS*)

PROFESSIE	*KONTANTWAARDE IN RAND VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN* 6 °/° *PER JAAR*				*PERSENTASIETOENAME*				*RANGORDE VAN WINSGEWENDHEID*			
	1971	1973	1975	1977	1971-1973	1973-1975	1975-1977	1971-1977	1971	1973	1975	1977
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	74434	86826	123681	138201	16.6	42.4	11.7	85.7	2	1	1	1
BOUREKENAAR	71648	77910	100020	103673	8.7	28.4	3.7	44.7	3	2	2	2
INGENIEUR	62740	68935	92957	101758	9.9	34.8	9.5	62.2	8	4	5	3
MEDIESE SPESIALIS	63438	63342	99870	99374	-.2	57.7	-.5	56.6	7	9	3	4
LANDMETER	78679	73084	94762	97277	-7.1	29.7	2.7	23.6	1	3	4	5
APTEKER	58029	64635	84076	97097	11.4	30.1	15.5	67.3	10	8	10	6
PROKUREUR	65005	67242	86356	95482	3.4	28.4	10.6	46.9	5	6	7	7
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	63791	66247	88135	88655	3.9	33.0	.6	39.0	6	7	6	8
ARGITEK	65991	67317	84654	87028	2.0	25.8	2.8	31.9	4	5	9	9
VEEARTS	59032	57627	85622	86537	-2.4	48.6	1.1	46.6	9	10	8	10

8.2.2 Werknemers

In tabel 8.7 word die winsgewendheid van 'n aantal beroepe wat deur werknemers beoefen word, vir die jare 1973, 1975 en 1977 vergelyk. Sommige van die beroepe waarvan die winsgewendheid in 1977 in tabel 8.4 aangetoon is, verskyn nie in tabel 8.7 nie, aangesien diè beroepe nie in die winsgewendheidondersoeke van 1973 en/of 1975 ingesluit was nie en volledige gegewens vir die betrokke jaar/jare gevolglik nie beskikbaar is nie. Soos in die geval van tabelle 8.5 en 8.6 word in hierdie geval ook gebruik gemaak van berekende verdiskonteerde waardes en nie van die afge= ronde waardes nie.

Uit tabel 8.7 blyk dat die persentuele toename in verdiskonteerde kontantwaarde, net soos in die geval van die professies, gedurende die periode 1973-1975 vir die meeste beroepe aansienlik groter was as gedurende 1975-1977. Wat die relatiewe posisie van winsgewendheid betref, is die eerste posisie gedurende al drie die betrokke jare deur rekenmeester/ ouditeur (geregistreer) ingeneem, terwyl die beroep van landbouvoorligter, wat gedurende 1973 en 1975 die laaste posisie beklee het, 'n effense styg= ing in rangorde getoon het. (Die professies wat in tabel 8.6 vir werk= nemers vergelyk is, is weer by die vergelyking in tabel 8.7 ingesluit.) 'n Deurgaanse styging in rangorde van winsgewendheid vir die jare 1973, 1975 en 1977 het voorgekom by die beroep van inligtings-/skakelbeampte, terwyl 'n deurgaanse daling in relatiewe winsgewendheid voorgekom het by landmeter, prokureur, dosent, argitek, sielkundige en bibliotekaris/argi= varis.

8.3 DIE INTERNEOPBRENGSKOERS

In paragraaf 5 is aangedui dat die interneopbrengskoersmetode vir die berekening van winsgewendheid van beroepe basies 'n voortsetting van die kontantwaardemetode is tot op diè punt waar die verdiskonteringskoers so hoog gestel word dat die kontantwaarde gelyk is aan die rente wat op die belegging (koste van opleiding) verdien kan word. Hierdeur word geïm= pliseer dat daar in die eerste plek opleidingskoste aan 'n beroep verbonde moet wees, en dat diè koste in die tweede plek min of meer vergelykbaar met diè van die ander beroepe waarmee dit vergelyk word, moet wees. Die relatief lae kostestruktuur in die opleiding van rekenmeester/ouditeur (geregistreer) het dan tot gevolg dat berekening van winsgewendheid vol= gens die interneopbrengskoersmetode nie 'n sinvolle resultaat sal lewer nie, en diè beroep is gevolglik by die vergelyking van winsgewendheid volgens die interneopbrengskoers uitgelaat.

TABEL 8.7

VERGELYKING VAN DIE WINSGEWENDHEID VAN 24 BEROEPE SOOS OP
1 MAART 1973, 1 MAART 1975, 1 MAART 1977
(WERKNEMERS)

BEROEP	KONTANTWAARDE IN RAND VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 6 °/° PER JAAR			PERSENTASIETOENAME			RANGORDE VAN WINSGEWENDHEID		
	1973	1975	1977	1973-1975	1975-1977	1973-1977	1973	1975	1977
REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	86826	123681	138201	42.4	11.7	59.2	1	1	1
REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	72256	96742	110715	33.9	14.4	53.2	4	4	2
GEOLOOG	71072	92509	104721	30.2	13.2	47.3	5	8	3
BOUREKENAAR	77910	100020	103673	28.4	3.7	33.1	2	2	4
INGENIEUR	68935	92957	101758	34.8	9.5	47.6	6	7	5
STADS- EN STREEKSBEPLANNER	66426	94332	100408	42.0	6.4	51.2	11	6	6
WISKUNDIGE	68160	87735	100206	28.7	14.2	47.0	8	12	7
MEDIESE SPESIALIS	63342	99870	99374	57.7	-.5	56.9	16	3	8
LANDMETER	73084	94762	97277	29.7	2.7	33.1	3	5	9
EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	66198	92288	97231	39.4	5.4	46.9	13	9	10
APTEKER	64635	84076	97097	30.1	15.5	50.2	14	17	11
CHEMIKUS	63602	85406	96427	34.3	12.9	51.6	15	15	12
INLIGTINGS-/SKAKELBEAMPTE	56767	77656	96380	36.8	24.1	69.8	21	20	13
PROKUREUR	67242	86356	95482	28.4	10.6	42.0	10	13	14
DOSENT	68606	92136	93944	34.3	2.0	36.9	7	10	15
ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	66247	88135	88655	33.0	.6	33.8	12	11	16
FISIKUS	58696	82308	87123	40.2	5.8	48.4	17	18	17
ARGITEK	67317	84654	87028	25.8	2.8	29.3	9	16	18
VEEARTS	57627	85622	86537	48.6	1.1	50.2	19	14	19
SIELKUNDIGE	57719	82123	85746	42.3	4.4	48.6	18	19	20
BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	53514	73350	81916	37.1	11.7	53.1	23	23	21
LANDBOUVOORLIGTER	42659	68451	77756	60.5	13.6	82.3	24	24	22
BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	57480	73922	77074	28.6	4.3	34.1	20	22	23
ONDERWYSER	56316	74435	76137	32.2	2.3	35.2	22	21	24

Die interneopbrengskoers vir selfgeëmplojeerdes en werknemers word in tabelle 8.8 en 8.9 onderskeidelik aangetoon. Uit dié tabelle blyk dat die relatiewe winsgewendheid van die beroepe volgens interneop= brengskoers aansienlik verskil van die winsgewendheid volgens die kontant= waardemetode soos in tabelle 8.3 en 8.4 aangedui. Die interneopbrengs= koers bied egter 'n nuttige vergelykingsbasis indien aan die belangrike voorwaarde voldoen word dat die kostestrukture van opleiding van die be= roepe wat vergelyk word, min of meer vergelykbaar moet wees.

9 SLOTOPMERKINGS

In hierdie ondersoek is die winsgewendheid van 'n aantal beroepe wat deur hoog gekwalifiseerdes beoefen word soos op 1 Maart 1977 bepaal. Die resultate is voorts ook vergelyk met dié van vorige soortgelyke onder= soeke in 1971, 1973 en 1975. Daar is aangedui dat verskeie metodes ge= bruik kan word om die winsgewendheid van 'n beroep te bepaal, elk met sy voor- en nadele. Die relatiewe winsgewendheid van 'n beroep kan volgens die kontantwaardemetode byvoorbeeld wissel na gelang die verdiskonterings= koers verander. Die interneopbrengskoersmetode skakel hierdie probleem uit, maar is slegs geskik as vergelykingsbasis, indien die kostestrukture van die betrokke beroepe vergelykbaar is. Voorts lewer die voorgenoemde twee metodes verskillende resultate met betrekking tot die relatiewe wins= gewendheid van die betrokke beroepe. Alle aspekte wat met die winsgewend= heid van 'n beroep in verband staan, is ook nie in aanmerking geneem nie, maar slegs duidelik meetbare finansiële faktore.

Dit is dus duidelik dat die beoordeling van die winsgewendheid van 'n beroep kan wissel na gelang die oogpunt waaruit dit beskou word, wissel, en na gelang van persoonlike omstandighede. Hoewel dit redelik is dat koste van opleiding in aanmerking geneem sal word by die berekening van die winsgewendheid van 'n beroep, is baie studente nie self vir die koste van hul opleiding verantwoordelik nie, maar studeer hulle met behulp van beurse of word hul opleidingskoste deur hul ouers betaal. In sodanige gevalle sal dit wenslik wees om winsgewendheid te beoordeel op grond van die som van inkomste wat gedurende arbeidsleeftyd verdien kan word. Die rangorde van winsgewendheid van die beroepe wat by hierdie ondersoek be= trokke is, volgens die som van inkomste gedurende arbeidsleeftyd, word dan ter inligting in tabelle 9.1 en 9.2 vir selfgeëmplojeerdes en werknemers onderskeidelik aangetoon.

Ten slotte word aanbeveel dat die winsgewendheid van beroepe be= oordeel moet word op grond van kontantwaarde, verdiskonteer teen 6 persent per jaar, maar dat ook aandag geskenk sal word aan die interneopbrengs= koers.

TABEL 8.8

INTERNE OPBRENGSKOERS VOLGENS BEROEP VIR SELFGEËMPLOJEERDES

RANG=ORDE	BEROEP	INTERNE OPBRENGSKOERS o/o
1	BOUREKENAAR	44
2	APTEKER	40
	PROKUREUR	40
3	TANDARTS	38
4	BOER	36
5	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	32
	VEEARTS	32
	ARGITEK	32
	INGENIEUR	32
6	LANDMETER	30
	ADVOKAAT	30
7	MEDIESE SPESIALIS	28

TABEL 8.9

INTERNE OPBRENGSKOERS VOLGENS BEROEP VIR WERKNEMERS

RANG=ORDE	BEROEP	INTERNE OPBRENGSKOERS o/o
1	REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	48
2	INLIGTING-/SKAKELBEAMPTE	44
3	BOUREKENAAR	40
4	APTEKER	36
	JOERNALIS	36
5	CHEMIKUS	34
	GEOLOOG	34
	STAD- EN STREEKBEPLANNER	34
	WISKUNDIGE	34
6	LANDMETER	32
	METALLURG	32
	DOSENT	32
	EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	32
7	INGENIEUR	30
	PROKUREUR	30
	LANDBOUVOORLIGTER	30
	ONDERWYSER	30
	SIELKUNDIGE	30
8	TANDARTS	28
	ARGITEK	28
	ADVOKAAT	28
	BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	28
9	FISIKUS	26
	BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	26
10	MEDIESE SPESIALIS	24
	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	24
	VEEARTS	24

TABEL 9.1

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 0°/° PER JAAR VIR SELFGEËMPLOJEERDES

RANG= ORDE	BEROEP	KONTANTWAARDE (RAND)
1	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	680000
2	MEDIESE SPESIALIS	670000
3	ADVOKAAT	665000
4	PROKUREUR	600000
5	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	585000
6	TANDARTS	575000
7	BOUREKENAAR	570000
8	INGENIEUR	560000
9	ARGITEK	535000
10	BOER	495000
11	APTEKER	490000
12	VEEARTS	470000
13	LANDMETER	455000

TABEL 9.2

KONTANTWAARDE VAN VERWAGTE INKOMSTE VERDISKONTEER TEEN 0°/° PER JAAR VIR WERKNEMERS

RANG= ORDE	BEROEP	KONTANTWAARDE (RAND)
1	REKENMEESTER/OUDITEUR (G)	485000
2	GEOLOOG	460000
	ADVOKAAT	460000
3	METALLURG	455000
4	MEDIESE SPESIALIS	450000
5	INGENIEUR	435000
6	PROKUREUR	430000
	TANDARTS	430000
7	REKENMEESTER/OUDITEUR (N-G)	425000
	STADS- EN STREEKSBEPLANNER	425000
8	BOUREKENAAR	420000
9	LANDMETER	410000
10	ALGEMENE MEDIESE PRAKTISYN	405000
11	WISKUNDIGE	400000
	CHEMIKUS	400000
	DOSENT	400000
	EKONOOM/BEDRYFSEKONOOM	400000
12	INLIGTINGS-/SKAKELBEAMPTE	395000
13	VEEARTS	390000
14	JOERNALIS	385000
	FISIKUS	385000
15	ARGITEK	380000
16	APTEKER	370000
17	SIELKUNDIGE	365000
18	BIOLOGIESE WETENSKAPLIKE	360000
19	BIBLIOTEKARIS/ARGIVARIS	350000
20	LANDBOUVOORLIGTER	335000
21	ONDERWYSER	325000

040480

BRONNELYS

1 BOSHOFF, F. _The profitability of twelve professions._ Pretoria, South African Human Sciences Research Council, Institute for Manpower Research, 1972, MM-35.

2 DE KLERK, D. _Die winsgewendheid van beroepe deur gegradueerdes beoefen, 1973._ Pretoria, Suid-Afrikaanse Raad vir Geestes= wetenskaplike Navorsing, Instituut vir Mannekragnavorsing, 1975, MM-54.

3 DE KLERK, D. _The profitability of occupations pursued by highly qualified persons in 1975._ Pretoria, South African Human Sciences Research Council, Institute for Manpower Research, 1976, MM-60.

4 EBERSOHN, D. _Gegradueerde Mannekrag van Suid-Afrika._ Pretoria Suid-Afrikaanse Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, Instituut vir Mannekragnavorsing, 1972, MM-36.

Doc. No.

Copy

LIBRARY